"Recunosc că Corneliu Zelea Codreanu a fost superior gîndirii mele. Eu am încercat să adopt, în slujba și salvarea țării, căi politice; el a ales o cale superioară, și anume să realizeze mai întîi caractere, educînd un tineret care, pe căi de înălțare patriotică, să se dăruiască total, moral și spiritual; să creeze mai întîi o elită conducătoare și abia apoi un partid." IULIU MANIU

credință
iubire
speranță

PUNCTE CARDINALE

ANUL IX
Nr. 9/105
Septembrie 1999
16 pag. - 5000 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NATIONAL-CRESTINA

Circulație în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, FRANȚA, ELVEȚIA, DANEMARCA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

CENTENARUL
1899 Corneliu Zelea Codreanu 1999

Aniversând o sută de ani de la nașterea, pe 13 septembrie 1899, a lui Corneliu Zelea Codreanu, fondatorul "Legiunii Arhanghelul Mihail", se cade evocată, în câteva cuvinte, harismatica lui personalitate de educator spiritual și vizionar politic creștin, precum și câteva dintre ideile și faptele zbuciumatei sale vieți jertfite pe altarul neamului românesc.

După jertfa lui Moța și Marin din 13 ianuarie 1937, Corneliu Codreanu, prin câteva circulări către legionari, dar mai ales prin scrisoarea deschisă din 26 martie 1938, adresată lui Iorga și celorlalți adversari, ridică linia de luptă pământească a Mișcării Legionare, uneori violentă în legitimă apărare, la înălțimea liniei de luptă cerească non-violentă a Bisericii, însușindu-și de la aceasta, pentru totdeauna, rezistența pasivă și martiriul.

Corneliu Codreanu, din acel moment, le interzice legionarilor orice răspuns violent, chiar și în legitimă apărare, la provocările brutale ale autorităților și la marea prigoană ce se pregătea, ca să nu se știrbească puritatea și măreția luptei legionare. "Răbdăm totul: umilințe, schingiuiri și moarte. Să ne trimiteți în Insula Șerpilor, să ne ucideți cu pietre, să ne spânzurați cu picioarele în sus și să ne bateți în cuie, nu veți întâmpina nici măcar o opunere..."

Opțiunea fermă a lui Corneliu Codreanu pentru eroismul răbdării, non-violenței și martiriului, făcută cunoscută tuturor, trebuia să fie, pentru legionari, calea nouă, îngustă, calea lui Iisus, părăsind pentru totdeauna calea largă a violenței, calea lui Satan.

Dar n-a fost să fie așa, căci, îndată după arestarea lui Corneliu Codreanu, la 17 aprilie 1938, dorința lui de a nu se mai recurge niciodată la violență, nici măcar în cazul asasinării sale, a fost total nebăgată în seamă de unii legionari cu funcții de conducere, care au răsplătit răul dușmanilor cu rău, izvor al tuturor nenorocirilor. Aceștia n-au fost niciodată ucenici autentici ai lui Corneliu Codreanu, ci niște aventurieri strecurați în mijlocul legionarilor.

Corneliu Codreanu, "erou neo-cosmogon", cum îl numește Faust Brădescu într-una din cărțile sale, a întrupat voința Divinității în lupta dintre Bine și Rău, pentru reînnoirea morală și spirituală a României întru Hristos.

În însemnările sale de la Jilava, unde era închis, Corneliu Codreanu scrie, la 15 iunie 1938, că după recitirea Evangheliilor a înțeles că se află în închisoare din voia lui Dumnezeu, care-l pedepsește pentru păcatele sale și-i pune la încercare credința, deși sub latura juridică n-are nici o vină; iar după recitirea scrisorilor Sf. Apostol Pavel, ajunge la concluzia că suntem departe de a fi creștini, că suntem creștini în formă, la suprafață, nu în conținut, cum ar trebui să fim, și-i îndeamnă pe legionari să se preocupe mai mult cu lupta duhovnicească dintre poruncile Duhului Sfânt și poftele firii pământești, pentru a birui pe Diavol și păcatul, ca sufletul să se poată încununa cu biruința veșniciei (vezi *infra*, p. 6). Nu vom birui spiritual și politic fără o reîncreștinare interioară, în adâncimea sufletului, și fără ca Iisus să fie în inimile și faptele noastre legionare, folositoare neamului și plăcute lui Dumnezeu.

Politica, pentru Corneliu Codreanu, însemna *dimensiunea istorică a religiei*, având ca izvor de inspirație Evanghelia lui Hristos: soluții creștine în problemele politice, economice și sociale și, mai presus de toate, călăuzirea neamului spre țelul final cel mai înalt și mai sublim: ÎNVIEREA. Corneliu Codreanu nu-i dorea neamului nostru numai o biruință politică trecătoare, nu-i dorea numai bunăstare economică, libertate sau dreptate, ci și *mântuire*. El nu putea concepe istoria autonomă față de absolutul divin.

Crezul lui politic, acea "Românie Nouă", frumoasă, puternică și ascultătoare de Dumnezeu, cum o dorea și Moța, cetate a luminii cerești și adevărului, precum și *crezul lui spiritual*, acel "Om Nou", de credință și caracter, erou în sens moral și social, luptător pentru Cruce și Neam, năzuind să biruiască mai întâi puterile răului din el însuși și abia apoi din lume - vor renaște cândva din cenușa jertfei lui Corneliu Codreanu și a celorlalți martiri ai Legiunii.

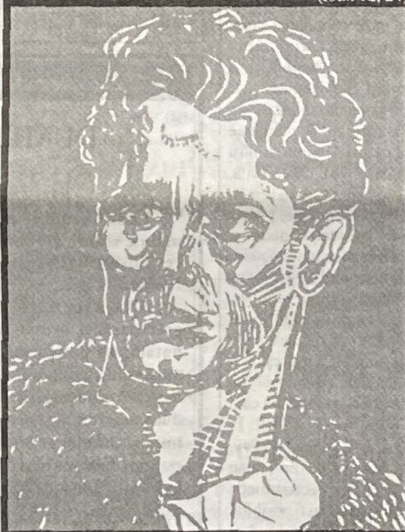
Adevărul legionar - spiritual și politic - enunțat în doctrina Mișcării trăiește ca un vis frumos în inimile legionarilor adevărați. Ziua lui va veni, va trebui să vină, atrasă de forța ideilor lui Corneliu Codreanu și de comportamentul exemplar al elitelor purificate de mâine.

Legiunea, în lamura ei creștină, trăiește și va trăi în pofida dușmanilor, împlinindu-și în chip văzut sau nevăzut menirea luptătoare și mărturisitoare, urmând marea pildă a întemeietorului ei, Corneliu Codreanu, sub ocrotirea lui Dumnezeu și a Arhanghelului Mihail.

Veacurile viitoare vor recunoaște că, dintre fiii acestui neam, nu s-a născut, în secolul nostru, nici unul care să-și fi iubit țara mai cu adevărat, până la suprema dăruire de sine, decât Corneliu Codreanu - acest cruciat al românismului esențial și al unei Europe unite întru Hristos.

Ioan N. RUSU

"Adevărat, adevărat zic vouă, că dacă grăuntele de grâu care a căzut pe pământ nu moare, rămâne singur, dar dacă moare, aduce multă roadă"
(*Ioan* 12, 24)



În ochii tăi mijeau Valahii pure,
în glasul tău se răzvrăteau stihii;
îți miresma sumanul a pădure
și-ți fluturau pulpanele-a vecii.

Din codrii Bucovinei întrupat,
te plâng și astăzi fagii pe coline,
că într-o toamnă veștedă-ai plecat
și-au flămânzit nădejdile de tine...

Dar cum murind grăuntele rodește,
la fel răzbești prin beznă de prigoane
și taina ta pe vrejul vremii crește,
străluminând ca auru-n icoane,
căci Dumnezeu vorbit-a românește
cu rostul tău de moarte, Căpitane!

documentar: mesajele testamentare ale liderilor de dreapta


codreanu (pp. 6-7)


antonescu (p. 8)


mussolini (p. 9)


hitler (pp. 10-11)


szálasi (p. 11)


franco (p. 12)

La o scrisoare...



Plăcută şi frumoasă impresie i-a făcut desigur cititorului de bună-credinţă textul d-lui Răzvan Codrescu, intitulat "Cazul Codreanu", apărut în două numere succesive ale revistei *Puncte Cardinale* (12/1991 - 13/1992), reluat şi dezvoltat sub titlul "Codreanu şi fenomenul legionar", în numerele 91-93/1998. Oricine, lipsit de teamă, făţărnicie, delicateţuri, obsesii, farafastâcuri, idei preconcepute, pasiuni şi încrâncenare, salută punctele de vedere ale autorului asupra fenomenului legionar: drepte, calme, inteligente, *sine ira et studio*. Bine procedează şi când, prin scrisoarea publicată în nr. 14/1992 şi reprodusă în retrospectiva din nr. 100/1999 (felicitări!), redactorul şef al periodicului revine cu câteva precizări, vizavi de reacţiile "de dezaprobare şi chiar de indignare" ale unor bătrâni legionari. În virtutea drepului la opinie, rugăm a îngădui/găzdui şi intervenţia subsemnatului, tot supravieţuitor vârstnic (am 67 de ani), pe care o socotesc utilă teoretic şi mai ales practic.

Manifestările în discuţie sunt normale la o anumită etate, dacă ţinem seama (şi trebuie să ţinem!) de clasica definiţie a îmbătrânirii: "o cumulare de factori negativi, atât biologici, cât şi psihologici" (v. *Vademecum în psihiatrie* de Const. Gorgos, p. 378). Printre tulburările psihice ale celei "de a doua (a treia) tinereţi", o dată cu scăderea forţei vitale şi a nivelului afectiv, sunt acolo enumerate: comportamentul de faţadă, frazeologia sterilă, manierisme şi bizarerii, rigiditate în gândire şi conservatorism, alergie la critică, pseudosuperficialitate, complexe de persecuţie şi de grandomanie etc. Asta e! *No comment!* De asemenea, există, firesc, printre "gardişti", şi din aceia care exagerează în felul de a înţelege doctrina "verde" şi de a trăi viaţa legionară. Istoria Legiunii înseamnă şi experienţele lor, desigur nu pentru a le oferi drept modele. Poate tocmai pentru a contrasta cu dreapta socotinţă, cu discreţia (nu vedetismul, nu impostura, nu cabotinajul), cu deschiderea (*aggiornamento*, în accepţie optimă) majorităţii, şi a o scoate şi mai mult în lumină. Eventual şi pentru a da exemple de râvnă fără margini, constantă, indiferent de împrejurări şi timp, întru stimularea celor "căldicei" şi a celor "cuminţi"! E vorba, aşadar, de excese particulare, cazuri relativ izolate, extreme necaracteristice. Pe acest versant al ideii, nu strică a se "umbla" şi la proverbul românesc: "După război [după decembrie 1989] mulţi viteji s-arată!"...

S-o spunem sincer, nepărtinitor, cu un efort de luciditate asumată: *infailibil nu este decât Dumnezeu*. Nu există om perfect, desăvârşit, în afara criticii. D. Stăniloae e limpede: "În om existenţa întotdeauna diferă de esenţă, de unde şi devenirea sa întru o fiinţă completă" (apud *Monologul polifonic* de N. Steinhardt, p. 96). Orice viaţă, inclusiv a personalităţilor harismatice, e complexă, contradictorie, ceţoasă, paradoxală, deci *umană*. Cine-şi apreciază peste măsură meritele, fie ele şi excepţionale, începe să creadă - ameţit fiind - în infailibilitatea sa şi să nu mai ia în considerare părerile, observaţiile, sugestiile şi soluţiile celor din jurul său, fie ei prieteni sau neprieteni. Consecinţele? Inutil a le discuta. Căpitanul însuşi subliniază, la începutul cărţii *Pentru Legionari*: "În acest volum este scrisă povestea tinereţii mele [...], cu simţirile, credinţa, gândurile, faptele şi *greşelile* ei" (subl. mea). În acelaşi tur de orizont, se pot face oricând trimiteri numeroase la Horia Sima, care adesea pune întrebarea cardinală: *Cine e fără păcat?* Pentru înţelegerea problemei, un singur citat: "Sunt greşeli şi greşeli, pe care le poate săvârşi orice luptător" (cf. *Principiul selecţiunii în conducerea Legiunii*, p. 22). Un adevăr ce ne apără şi de ridicol în faţa istoriei, cu speranţa că o seamă de erori şi excese comise nu se vor mai repeta...

Mai departe. În *Memoriu adresat M.S. Regelui Mihai I, la 24 aprilie 1949*, Comandantul Horia Sima scrie (p. 31 şi urm., din broşura editată în 1997 de Traian Golea), în ceea ce priveşte atitudinea de după eliberarea României: "...o reconstrucţie a Mişcării sub vechea ei identitate, în climatul Europei de mâine, nu va mai fi posibilă. A ne bănui pe noi de astfel de intenţii înseamnă a trece în domeniul absurdului. [...] Când ne-am hotărât să renunţăm la formele noastre vechi de manifestare, n-am făcut-o pentru că ne-am simţit vinovaţi de lèse-democraţie şi ar trebui să ispăşim o greşeală [...], ci e normal ca şi noi să tragem consecinţele, adaptându-ne noilor aspecte internaţionale". În Declaraţia Mişcării Legionare din 1990, *Pentru cunoaşterea adevărului*, semnată de acelaşi Horia Sima, se precizează că "Mişcarea Legionară este gata să colaboreze cu toate forţele constructive ale ţării şi îşi ia obligaţia să se afirme numai în cadrul legalităţii democratice" (p. 36).

O abordare contemporană a problematicii legionare implică distilarea, pentru fiecare epocă şi situaţie concretă, a doctrinei date o dată pentru totdeauna; ţinând cont atât de tradiţia corneliană, cât şi de actuala situaţie a societăţii româneşti în context internaţional. Ni se pare, totodată, operativă şi productivă distincţia (nu opoziţia!) dintre *legionarismul ca fenomen sufletesc*, spiritual, moral, de valoare permanentă, cu vaste implicaţii social-culturale, şi *legionarismul ca fenomen politic*, prin natura lui expus schimbării. E o evidenţă incontestabilă că problema legionară nu poate fi tratată în termenii anilor '30-'40. De-atunci societatea noastră şi lumea contemporană au cunoscut schimbări importante. De aceea, anumite forme de organizare, metode de acţiune şi chiar conţinuturi doctrinare nu pot să rămână imuabile, încremenite în răspărul istoriei. Ele cuvine-se pritocite, împrospătate, îmbogăţite, prin acţiunea noilor generaţii. *O acţiune liberă şi lucidă*. Nu subscriu defel la încercările unor veterani ("seniori") de atragere mecanică a tineretului spre forme aparţinând anumitor *realităţi exterioare generaţiei nevârstnice*. O simplă copiere (imitare) a unor modele din trecut e nepotrivită şi, oricum, irealizabilă. Tinerii de astăzi nu se cade să-şi atribuie merite aparţinând înaintaşilor. Dar nici să fie traşi la răspundere pentru greşelile predecesorilor lor, inclusiv ale noastre înşine, care, în plus, orgolioşi, intoleranţi, suficienţi, ne eschivăm a ne asuma erorile (de altfel inevitabile într-un trecut foarte dificil), a le mărturisi, a regreta şi a acţiona, prin dragoste aplicată, pentru îndreptarea lor şi preîntâmpinarea altora asemenea. Toma d'Aquino: "Mă tem de omul unei singure cărţi!"...

Valeriu C. NEŞTIAN

DE LA ARCHAEUS LA ARHANGHEL

Dacă a existat un "archeu" al Arhanghelului sub a cărui spadă de foc s-a călit generaţia lui Corneliu Codreanu, acesta a fost naţionalismul lui Eminescu. Învăţătura şi simţirea lui au fost prefăcute în credinţă luptătoare de către cei ce le-au moştenit.

Şi ce altceva decât sămânţa aceluiaşi "archeu" al geniului etnic, încolţită în suflete astfel înrudite, ar putea lămuri surprinzătoarele coincidenţe biografice ale celor două figuri reprezentative? Şi Eminescu, şi Codreanu sunt fii ai Ţării de Sus, voinici ca brazii şi chipeşi ca feţii-frumoşi ai basmelor noastre. Fiecare din ei condensează în formule exemplare tinereţea făr' de bătrâneţe a României eterne. Unul, întruchipând arhetipul voievodului *("sumă lirică de voievozi", după splendida definiţie a lui Ţuţea), celălalt al* haiducului, *în care Blaga distinge idealul colectiv al sufletului românesc. În obârşia, dar mai ales în chemarea lor, versuri precum cele din "Umbra lui Istrate Dabija Voievod" cifrează o tainică realitate:* Moldova cu stejari şi cetini/Ascunde inimi mari de Domn.

La fel de semnificativ e că amândoi au avut de înfruntat calomnia răuvoitoare de ne-român, din partea acelora care voiau să-şi mascheze propria alogenie atribuindu-le-o autohtonilor. Dar ce nu li s-a iertat niciodată a fost strădania de a româniza limba şi istoria neamului. Cel puţin încercarea de a pune bazele unui stat potrivit cu interesele româneşti, şi nu străine, a rămas astăzi o crimă imprescriptibilă.

Destinul i-a înfrăţit şi prin moarte, după o existenţă pământească limitată la numai 39 de ani, dar care şi-a lăsat aici efigia gesturilor făuritoare de legendă. Primul se petrece din lumea aceasta rătăcind în pădurea gândurilor sale, celălalt, dat pierzării în pădurea bezmetică de la Tâncăbeşti... De data aceasta codrul nu mai slujise de refugiu şi rezistenţă, cum plănuise odinioară pe dealul Dobrinei, ci mârşavului plan urzit de prigonitori.

Pădurea îşi trădase haiducul.

FLOREA TIBERIAN

cuvine-se... cuvine-se... cuvine-se...



DUMITRU (TACHE) FUNDA

Luna trecută ne-a părăsit una dintre figurile cele mai de seamă ale contingentului macedo-român al vechii Mişcări Legionare: inginerul Dumitru (Tache) Funda.

Născut în 1916 la Hrupiştea, în Macedonia grecească, a urmat şcoala primară în localitatea natală, iar gimnaziul şi liceul la Grebena. A făcut apoi studii politehnice la Bucureşti şi s-a apropiat, încă din studenţie, de Mişcarea Legionară, fiind nu doar martor, ci şi protagonist al multor evenimente importante din preajma anului 1940. A făcut 16 ani şi 3 luni de prizonierat politic (închisoare şi deportare în Bărăgan) sub comunişti, eliberându-se la 31 iulie 1964, dar continuând să fie hărţuit de Securitate încă mulţi ani după aceea.

După 1989, rămas la fel de credincios idealurilor tinereţii şi de o vitalitate care sfida anii şi suferinţele (l-am cunoscut într-o lungă călătorie pe traseul Bucureşti-Budapesta-Londra-Glasgow-Toronto-Hamilton, în 1992, ca şi pe bunul său prieten, doctorul Ionel Zeană, şi am fost profund impresionat de extraordinara energie de care dădeau dovadă, cu acelaşi inepuizabil entuziasm care a caracterizat întreaga generaţie crescută la şcoala lui Codreanu), Dumitru Funda s-a numărat printre cei ce au făcut eforturi sincere în direcţia unei necesare medieri în conflictul păgubos dintre taberele legionare, fără a fi întotdeauna corect înţeles.

Buna-credinţă şi vocaţia mărturisitoare transpar cu prisosinţă şi din cartea sa de memorii şi polemici, intitulată *După 60 de ani mistificarea continuă* (Editura Fundaţiei Culturale "Buna Vestire", Bucureşti, 1998), cuprinzând mai ales texte publicate anterior în *Cuvântul Românesc* şi *Puncte Cardinale*, şi în a cărei prefaţă scriam cu toată convingerea: "Biografia autorului [...] se topeşte, practic, în destinul obştesc al unei Românii martirizate, conştientizat cu iubire şi cu durere, dar şi cu o cotruşiană «nădejde flămândă de izbândă». Semnatarul cărţii este tăiat, fără îndoială, din stofa celor care pot fi zdrobiţi, dar niciodată înfrânţi [...] Cartea prezintă un interes deopotrivă documentar, ideologic, moral şi sentimental; fluxul ei depăşeşte cazul individual al autorului şi devine mărturie a unei generaţii crucificate, care reclamă o dreaptă judecată, cu morţii şi cu viii ei. Pe alocuri tablourile se colorează, fără ostentaţie, cu pasta pitorească a vieţii aromâneşti, trec prin ele *armatolii* ca nişte umbre legendare şi răzbate printre tuşe glasul tainic al *dimândării părinteşti*". O chemare cu care duhul lui Dumitru Funda, cel de-acum "adăugat la neamul său", s-a făcut *una*, în eternitate.

Fie ca Dumnezeu să-l odihnească în ceata drepţilor Săi.

(R.C.)

CODREANU ÎN OGLINZI PARALELE

LIZETA GHEORGHIU

"... sub administrația poloneză de pomină, dintre anii 1786 și 1848, aproape trei sferturi din numele românești din Bucovina s-au polonizat [...] Așadar, Simion Zelea [străbunicul lui Corneliu Codreanu - n.n.] devine «polonez», sub numele de Zelinschi. Fiul său, Neculai *Zelinschi*, era de meserie pădurar, iar satul a preferat să-i spună, în loc de Zelinschi, cum era trecut în acte, «Pădurarul», sau mai bine și mai frumos: «Codreanul».

Din căsătoria lui Neculai cu româncа Maria Anticu, rezultă Ion Zelinschi Codreanu [tatăl Căpitanului - n.n.], care, trecând în Moldova, devine profesor de liceu la Huși și se căsătorește cu Eliza Brauner, româncă ortodoxă (deși cu nume german), iar în 1902 cere să i se preschimbe numele din Zelinschi Codreanu în Zelea Codreanu, adică să i se înlăture codița poloneză, păstrându-și numele strămoșesc de Zelea, împreună cu numele neoficial, dar scump, al tatălui său: Codreanu.

Mama Căpitanului, Eliza Brauner, este fiica româncei Marița Sârghi și a lui Carol («Costache», cum i se spunea) Brauner, român ortodox după mamă, ca fiu al româncei Elisabeta Cernea, și german numai dinspre partea tatălui său, Adolf Brauner, de origine bavareză [...]

Comparați acum [avocata Căpitanului își susține pledoaria în fața completului de judecată al Tribunalului Militar București - *n.n.*] adevărul cu mistificarea și veți socoti câtă cantitate de mișelie s-a vărsat și se mai varsă încă asupra Mișcării Legionare! Căci mi se pare o mișelie să lovești pe strănepot cu aceleași arme pe care le-au inventat străinii împotriva străbunicului!

Iar faptul de a încerca scoaterea din viața și sufletul românesc a lui Corneliu Zelea Codreanu, prin folosirea unor astfel de campanii și argumentări, ni se pare a fi o mare și temerară iluzie, egală cu impietatea acelora care ar încerca, bunăoară, eliminarea lui Mihai Eminescu, pentru motivul că în mod oficial s-a numit, până la sfârșitul vieții, Mihail Eminovici..."

FRANCISCO VEIGA

"La douăzeci și unu de ani, trăsăturile esențiale ale personalității sale erau deja definite. Aspectul său fizic extrem de atrăgător era o bună scrisoare de recomandare: de statură înaltă, într-o țară cu oameni scunzi, atletic și cu o figură de o rară frumusețe clasică, străină de timp. Într-un fel, toate acestea l-au caracterizat întotdeauna drept un om de acțiune [...] Fișa lui personală de la Școala Militară din Botoșani îl definește, dintr-un punct de vedere militar care l-a marcat în întreaga sa viață, ca «hotărât la fapte și energic» și îl califică drept un «bun comandant de pluton». Spus cu alte cuvinte, un om tenace, bun organizator: planuri simple, flexibile, și idei clare".

NICHOLAS NAGY-TALAVERA

"În micul spațiu din fața bisericii mișunau țărani îmbrăcați în pioreștile lor haine de diminică. [...] Prefectul de Turda - așa cum fac deseori funcționarii regimurilor ineficiente și corupte - făcuse tot posibilul pentru a irita mulțimea: îi interzisese lui Codreanu să vorbească, dar nu interzisese întrunirea. Și mulțimea de țărani simpli și sărmani se înteți, până când cimitirul nu-i mai putu cuprinde. Deodată, în mulțime se făcu liniște. Un om înalt, de o frumusețe tristă, îmbrăcat în costumul alb al țăranilor români, intră în cimitir călare pe un cal alb. Se opri în apropierea mea, iar eu nu putui vedea nimic monstruos sau vătămător într-însul. Dimpotrivă, zâmbetul său sincer de copil iradia deasupra mulțimii nevoiașe, părând totuși, în chip tainic, că venea de altundeva, de departe. Carismă este un cuvânt nepotrivit pentru a defini forța ciudată care emana din acel bărbat. El era, ca să spun mai bine, bucată ruptă din acele păduri, din acei munți, din viforul ce bântuie năprasnic culmile înzăpezite ale Carpaților, din lacuri și din râuri. Și așa, în tăcere, rămase în mijlocul mulțimii. Nici n-avea nevoie de cuvinte. Tăcerea sa era ca însăși grăitoare; părea a fi mai puternic decât noi toți, mai puternic în rang decât prefectul care-i interzisese să vorbească. O țărancă încărunțită de vreme își făcu semnul crucii și șopti: «Trimisul Arhanghelului Mihail!». Apoi, clopotul cel trist al bisericuței porni să bată, iar slujba religioasă, nelipsită înaintea oricărei întruniri legionare, începu. [...] După mai bine de un sfert de veac, n-am uitat întâlnirea mea cu Corneliu Codreanu..."

MIRCEA VULCĂNESCU

"Eu nu cred că Moța a plecat în Spania pentru a se impune, prin acte de eroism personal, la conducerea Mișcării, împotriva lui Codreanu - cum zic unii - și nici c-a plecat spre a muri [...] - cum zic alții. Eu cred că Moța a plecat la judecată. La judecata lui Dumnezeu. Ca să răzbune o trădare, ucisese. Și, oricît ar fi fost achitat de jurați și oricît ar fi socotit justificat faptul, dacă omul credea în adevăr în Dumnezeu - și sunt dovezi că Moța era credincios - nu se poate ca faptul să nu-i fi dat căințe amare. Lucrul acesta s-a întîmplat și cu Corneliu Codreanu, care ucisese pe prefectul Manciu și care - credincios fiind și el - era deseori frămîntat de remușcări care-i brăzdaseră fața cu o cută adîncă de regret și care-i întunecaseră - sub duritatea lor obișnuită - ochii albaștri..."

RĂZVAN CODRESCU

"Înainte de a impune altora asemenea exigențe, Codreanu a experimentat el însuși traseul sinuos al unei deveniri «înnoitoare» (în sensul creștin al «dezbrăcării» treptate de «omul cel vechi», al unei spiritualizări prin rugăciune, *meditație* și asceză). E o diferență considerabilă (pe care numai cineva rău-voitor o poate contesta) între tînărul exaltat din perioada luptelor studențești de la începutul anilor '20 și liderul grav și măsurat al ultimilor ani: cel cu care se întreținuse rabinul Șafran sau pe care venise să-l viziteze la București un Julius Evola; cel cu care Iuliu Maniu nu ezitase să încheie un important pact politic și despre care un Nae Ionescu putuse afirma (prin 1936): «Minunea pe care a făcut-o Corneliu Codreanu e așa de mare încît de-acum îl depășește și pe el»... Cam acesta a fost, de altfel, drumul străbătut de toți întemeietorii Legiunii. O realitate vie (fie un om, fie o mișcare) nu poate fi judecată reducționist, printr-un stadiu sau printr-un act izolat al devenirii ei. Din păcate, pe un Codreanu și pe un Moța nu toți i-au înțeles adecvat; și nu este vorba aici de adversari (care n-au putut sau n-au vrut s-o facă), ci chiar de o parte a propriilor «camarazi». Aceștia i-au urmat, mai mult sau mai puțin conștient, cu precădere pe foștii «tineri furioși», pătrunzîndu-se prea puțin (sau prea superficial) de «misticismul jertfelnic» al maturității lor [...] Opera lui Codreanu a fost înțeleasă prea puțin în latura ei *spirituală* (care o deosebea esențial de fascismele occidentale și mai ales de nazism); *ispita politicului* (în contextul favorizant al unei Europe de dreapta) s-a dovedit mai puternică, anticipînd «devierile» de mai tîrziu [...] Mișcarea Legionară a trăit mai tot timpul această tensiune între «secular» și «spiritual», care face parte din tragedia ei internă..."

DAVID ȘAFRAN

"Intrasem în Casa Verde la ora 1 și 20 [în ziua de 11 februarie 1937 - n.n.]. Vorbeam de acum de peste două ceasuri*. Eram decis să mai rămân, pentru a pleca limpezit. Nu era o discuție de cabinet, ci s-au amestecat aici durerile lumii. Știam că l-am pus într-o situație delicată. De afară răzbăteau voci care ne împiedicau să ne concentrăm. Adevărurile lui și ale mele ardeau, chinuiau gând și suflet, cerșindu-și răspunsuri, argumente, pentru a ne despărți ca prieteni. Venisem la el cu sinceritate. Îl văd cum se ridică, îmi întinde mâna și îmi spune:

— Am avut mare plăcere de întâlnirea noastră. Nu știu dacă am rezolvat probleme, dar am învățat fărâme din taina infinită a credinței... Eu n-am venit să provoc ură sau răzbunare. Mi-e sufletul curat. Nu știu dacă toți legionarii gândesc ca mine. Dacă un evreu a fost lovit sau rănit, ori jignit pe plan moral, iartă-i pe răufăcători! Ei nu-s decât oameni, poate chiar buni creștini... Nu pe omul superior încercăm noi să-l șlefuim, ci pe omul-om...

Am plecat. Am cântărit mult ultimul său răspuns. Am văzut în trăirea lui un început de logică. Apoi a venit tăvălugul: Codreanu a fost ucis din ordinul lui Carol al II-lea, în [noaptea de 29 spre 30 noiembrie] 1938..."

DUMITRU (TACHE) FUNDA

"Respectând dorința [Căpitanului] exprimată cândva față de [Grigore] Pihu, i-a fost pregătită tradiționala «pită aromânească». De la locul întrunirii [inaugurarea unui magazin legionar în centrul Silistrei, capitala județului Durostor din Cadrilater, în toamna lui 1937 - n.n.] s-a mers pe jos. Un convoi de multe sute de legionari l-a condus la destinație. Noi, cei câțiva tineri studenți care încercam să facem gardă în jurul Căpitanului, am riscat să fim călcați în picioare de cei care dădeau năvală să pună mâna *pe* el. Oprindu-se și privind în urmă, a exclamat: «Lăsați-i! N-au cum să fie disciplinați, e mult prea mare entuziasmul!». Înainte de a păși pe poarta casei familiei Șarapciu, l-am auzit spunând: «Parcă nu-mi vine să mă despart de ei...» [...]

(*continuare în pag. 4*)

* În timpul acelei memorabile întrevederi, Codreanu îi spusese rabinului, printre altele: "Poporul român n-a cunoscut de-a lungul istoriei sale nici ura de rasă, nici ura de clasă, nici vrajba religioasă. La noi n-au avut loc pogromuri, nici procese împotriva evreilor pentru omor ritual, ca în țările civilizate din Occident, nici vânătoare de vrăjitoare, nici arderi pe rug, nici vreo «Noapte a Sfântului Bartolomeu»... Religia noastră a fost o religie a țăranilor, cum a numit-o filosoful Nae Ionescu, profesor de logică, metafizică și mistică creștină. Înconjurat de neamuri ostile cu tendințe imperialiste, poporul nostru n-a practicat, totuși, șovinismul, ci s-a călăuzit de zicala: «Fiecare cu legea lui!». A trăit o mie de ani fără o ierarhie eclesiastică. Poporul nostru, născut creștin, a întreținut adesea legătura cu Dumnezeu direct, fără mijlocitori, prin rugăciuni: acasă, pe ogoare sau în bisericuțele umile de lemn. L-am păstrat pe Dumnezeu în sufletul nostru. Ne-am închinat lui cu evlavie și smerenie, iar când credința ne-a fost amenințată, ne-am ridicat la luptă pentru apărarea ei. Asta nu se numește șovinism. Eu însumi mă inspir din Apostolul Pavel, care zice: La Judecata de apoi toate neamurile se vor înfățișa, în frunte cu regii și împărații lor, pentru a da socoteală de faptele pe care le-au săvârșit pe pământ. Un om care crede, cum cred eu, nu numai în judecata istoriei, ci și în cea a lui Dumnezeu, nu poate urî alte neamuri, egale în fața Lui. Poporul meu și poporul Dumneavoastră au avut aceeași soartă tragică. După ce poporul evreu își va regăsi Patria pierdută, va trebui să facem împreună pasul decisiv: reconcilierea istorică între cele două popoare ale noastre".

CODREANU ÎN OGLINZI PARALELE

(*urmare din pag. 3*)

Cu această ocazie i-a fost oferită Căpitanului o turmă de trei sute de oi. După ce fusese sugerată ideea, dacă ar fi fost luați în considerație toți ofertanții, Căpitanul ar fi devenit «celnic», cum erau numiți la noi proprietarii turmelor cu peste o mie de oi! Darul a vrut să fie numai simbolic. I-a fost pus la dispoziție și un cioban, Socrate, al cărui nume figurează în testamentul Căpitanului".

EMIL CIORAN

"Garda de Fier, din care, de altfel, nu am făcut parte, a constituit un fenomen foarte bizar. Șeful ei, Codreanu, era un slav get-beget, tipul însuși al hatmanului ucrainian. Gardienii morții erau, în cea mai mare parte, macedoneni dezrădăcinați; în această mișcare ieșea la iveală, de fapt, periferia României. Așa cum despre cancer se spune că nu este o singură boală, ci un complex de boli, tot așa a fost și cu Garda de Fier: un complex de manifestări, o sectă dementă mai degrabă decât un partid. Se vorbea acolo mai puțin despre o redeșteptare națională și mai mult despre măreția morții. Românii sunt în general sceptici, așteaptă prea puțin de la soartă. Deși Garda de Fier era, în general, disprețuită de intelectuali, totuși, psihologicește, situația era variată. Există un soi de alienare în sânul acestui popor profund fatalist. Însă intelectualii la care mă refer, și care lâncezeau și se ratau pe la țară cu diplomele lor, s-au îndreptat cu bucurie spre această mișcare, în mod oarecum firesc. Garda de Fier li se înfățișa ca un leac al tuturor relelor și al plictiselii - ba chiar și al blenoragiei!"**

EUGEN WEBER

"Procesul [intentat lui Codreanu în mai 1938 - n.n.] s-a desfășurat în grabă, aranjat dinainte, [...] și verdictul a venit ca o hotărîre dinainte cunoscută. Codreanu a fost condamnat la zece ani de muncă silnică și, în plus, șase ani de pierdere a drepturilor civile. Pretinsa conspirație împotriva statului nu a fost niciodată dovedită. Codreanu se pronunțase în mod repetat pentru menținerea în limitele legalității, pentru respectarea Constituției și evitarea provocărilor. Terorismul legionar a fost o realitate, dar niciodată responsabilitatea actelor teroriste nu a fost demonstrată pentru Codreanu însuși. În orice caz, nu era potrivit ca acuzațiile de activitate subversivă să fie aduse de cei care tocmai înlăturaseră Constituția țării!".

NICHIFOR CRAINIC

"Am fost întrebat [la procesul din mai 1938 - n.n.] dacă-l socotesc pe Corneliu Codreanu trădător de țară. Cunoscînd mișelia ce se punea la cale, mi s-a urcat sîngele la cap și am răspuns: «Sînt patru ani și mai bine de cînd nu vorbesc cu Corneliu Codreanu. De atunci ne detestăm și ne atacăm reciproc. De atunci, îl văd abia acum în boxă, între baionete. Se poate spune orice voiți despre acest om, dar a-l acuza de trădare de țară e cea mai mare infamie și cea mai neauzită bazaconie! Asemenea năzbîtii pe socoteala lui sînt nedemne de judecata unui Consiliu de Război!»..."

HORIA SIMA

"*Însemnările de la Jilava* constituie un zguduitor document uman. Ele reproduc mărturia unui om ce știe că mult nu mai are de așteptat de la oameni, că viața și lupta lui, din ceasul în care însuși Regele s-a pus în fruntea tagmei răufăcătorilor, aparțin vrerii dumnezeiești [...] Deodată, în bezna Jilavei, se aprinde lumina unei alte lumi. Se arată vremurile îndepărtate când Hristos își purta crucea spre locul osândei. Căpitanul nu mai e singur. Adevărul mărturisește pentru el. Și Adevărul va birui peste socotelile celor ce i-au jurat pieirea. «Dumnezeu vede și va răsplăti» sunt cuvintele cu care își încheie ultima sa depoziție, destinată altor judecători decât celor care l-au condamnat..."

MIRCEA ELIADE

"Nu știu cum va fi judecat de istorie Corneliu Codreanu. Fapt este că patru luni după fenomenalul succes electoral al mișcării legionare [decembrie 1937 - n.n.], șeful ei se afla condamnat la 10 ani de temniță grea, iar după încă cinci luni era executat [30 noiembrie 1938 - n.n.]. Evenimente care mi-au confirmat că generația noastră nu are destin politic. Probabil că Corneliu Codreanu nu m-ar fi contrazis. Căci, pentru el, mișcarea legionară nu constituia un fenomen politic, ci era de esență etică și religioasă. Repetase de atâtea ori că nu-l interesează cucerirea puterii, ci crearea unui «om nou». Știa demult că regele îi pregătește pieirea și, dacă ar fi vrut, s-ar fi putut salva, refugiindu-se în Italia sau Germania. Dar Codreanu credea în necesitatea jertfei [...]

** Această declarație datează din anii '70. Iată însă ce-i scria Emil Cioran (aflat la Paris) lui Mircea Eliade (aflat la București), într-o carte poștală datată "17 V 1938": "Dragă Mircea, Acum câteva luni te-am rugat să-mi scrii câteva rânduri despre stările de acolo. Așteptam înfrigurat niște accorduri [franțuzism ortografic - n. n.] funerare, căci nu-mi pot închipui c'ai fi putut găsi altă tonalitate... Eu totuși sper în altă Românie, căci altcum nu ne mai rămâne decât să ne sinucidem cu toții sau să ne facem jidani. Chiar astăzi am primit o scrisoare dela un prieten, care mă informează de-o perchiziție la tine și de confiscarea unei scrisori. Îmi dau seama de consecințe și le suport cu plăcere într'o țară'n care Căpitanul și Nae Ionescu n'au dreptul să privească cerul..."

În 1937-1938, tema cea mai populară printre legionari era moartea. Modelul exemplar îl constituise moartea lui Moța și Marin. Cuvintele lui Moța - «cea mai puternică dinamită e propria ta cenușă» - deveniseră literă de evanghelie. O bună parte din «activitatea legionară» consta în slujbe, parastase, posturi negre și rugăciuni. Și cea mai patetică ironie a acelei primăveri 1938 a fost că nimicirea singurei mișcări politice românești care *lua în serios* creștinismul și Biserica a fost începută sub oblăduirea Patriarhului Miron..."***

GEORGE RACOVEANU

"În ziua de Paști a anului 1938, în prezența a șaizeci de preoți veniți să-i spună «Hristos a înviat!», marele arhiereu al Bisericii Ortodoxe Române din acea vreme [Patriarhul Miron Cristea - n.n.] a rostit sentința: mai bine să moară unul pentru popor [*expedit, unum hominem mori pro populo*], decât să se prăpădească poporul din cauza unuia. Cine era, de data aceasta, cel pe care marele preot îl socotea vrednic de moarte «pentru popor»? Era vreun dușman al așezărilor creștine ale poporului român? Era vreun predicator de învățătură potrivnică adevărului adus lumii de Hristos? Nu. Era un om tânăr, plin de râvna și puterea de a face din țara românească o țară «temătoare de Dumnezeu», iar din neamul românesc - un neam încrezător în învierea făgăduită de Hristos tuturor neamurilor care se vor învrednici de ea. Numele lui - Corneliu Codreanu. Acesta era «*unum hominem*» pe care «arhiereul anului aceluia» îl osândea la moarte [...]

Un an de zile înainte de rostirea sentinței de către arhiereu, cărturarul Nicolae Iorga arătase și chipul în care trebuia săvârșit omorul. În februarie 1937, într-una din secțiunile Senatului, înconjurat fiind de miniștri și de senatori, cărturarul recomandase metoda aflată de el de la un vânător canadian, colonelul Boyle, salvatorul coloniei românești din Odesa revoluției bolșevice. Sfatul nevinovatului om de carte era așa: *Să țintești între ochi pe cel care conduce! Și totul ia sfârșit...* Mișelia cu orgoliul s-au întâmpinat. Ura cu demența s-au sărutat. Au uneltit sfat și au hotărât. L-au închis. L-au osândit hoțește. Apoi l-au omorât. Noaptea, tâlhărește. Relatarea oficială vorbea de... încercarea ucenicilor de a-l fura [...] Marele preot a dat a doua zi dispoziții să se facă rugăciuni polihronice pentru regele asasin. Cărturarul a tipărit, drept adevăr, într-unul din volumele lui, relatarea ucigașilor (povestea cu «fuga de sub escortă»). Pentru istorie. Căci o mână mânjește pe alta și amândouă - fața..."

MIHAIL SEBASTIAN

"[Froim/Felix] Aderca, pe care l-am întâlnit aseară la cercul «sefard», unde am vorbit amândoi despre [Camil] Baltazar, într-un fel de șezătoare «festivă», îmi spunea că deplora moartea lui Codreanu, care a fost un mare om, o apariție genială, o forță etică fără seamăn și a cărui «moarte de sfânt» este o pierdere ireparabilă [...]

Aderca, văzut alaltăieri, regretă moartea lui Codreanu. E convins că el, Aderca, ar fi reușit să obțină de la Codreanu un regim bun pentru evrei. Crede că *Pentru legionari* este o carte istorică. Regretă că Garda este antisemită: fără de asta, s-ar fi înscris acolo. Regretă că nu l-a cunoscut pe Codreanu, care era o mare personalitate (ca Sarah Bernhardt, ca Goga)..."

ION BARBU (DAN BARBILIAN)

"Să ne apropiem în rânduri puține de această margine înaltă și neajunsă a ființei românești (până azi așa de neștiută): Căpitanul [...]

Teologal, ivirea Căpitanului printre noi înseamnă, fără îndoială, cunoașterea mijlocită a ființei îngerești, fulgerata manifestare a Arhanghelului. Nu se cuvine scrisului mirean, întârziat în păcat, plin de preget în a sui până la izvoarele Increatului, să adâncească asemenea taină. Preoții Legiunii o vor face.

Secular, însă, darul de preot al vieții Căpitanului înseamnă o dezvăluire în plină zi a firii noastre românești. Prin El ne ridicăm la o mai limpede și adâncă știință despre noi înșine.

Din limburile în care dorm sufletele și mugurii, ființa noastră e dusă și răsădită sub cerul marilor creșteri. Desluşim în chipul și în moartea Căpitanului, alăturate, mărite și transfigurate, datele prime ale unui *concretum* românesc..."

IULIU MANIU

"Recunosc că Corneliu Zelea Codreanu a fost superior gîndirii mele. Eu am încercat să adopt, în slujba și salvarea țării, căi politice; el a ales o cale superioară, și anume să realizeze mai întîi caractere, educînd un tineret care, pe căi de înălțare patriotică, să se dăruiască total, moral și spiritual; să creeze mai întîi o elită conducătoare și abia apoi un partid".

*** În *Il cammino del cinabro* (Milano, 1972, pp. 139-140), Julius Evola își amintea: "În România, l-am cunoscut personal [în primăvara lui 1938 - n.n.] pe Corneliu Codreanu, șeful Gărzii de Fier, una dintre figurile cele mai nobile și mai bine orientate spiritual din câte am întâlnit în mișcările naționaliste ale acelei vremi. Tot la București l-am cunoscut și pe Mircea Eliade, care după război avea să devină faimos prin numeroase opere de istorie a religiilor, și cu care mai întrețin și astăzi legături. Pe atunci el făcea parte din cercul lui Codreanu..." (a se vedea și vol. Julius Evola, *Naționalism și asceză. Reflecții asupra fenomenului legionar*, Ed. F.R.O.N.D.E., Alba Iulia-Paris, 1998).

MESAJE TESTAMENTARE ALE LIDERILOR DE DREAPTA

(Corneliu Codreanu, Ion Antonescu, Benito Mussolini, Adolf Hitler, Ferenc Szálasi, Francisco Franco)



Priviți din pragul noului mileniu, liderii europeni de dreapta par să rămână personalitățile cele mai controversate ale istoriei secolului XX. Polarizând fanatisme și antipatii, imaginea lor se mișcă derutant între o dimensiune *mesianică* și una *antihristică*, probabil deopotrivă de exagerate. Este foarte greu să încerci să dai la o parte balastul tendențios al adulației sau al repulsiei *și să întrezărești* o clipă *umanitatea lor brută*, resorturile intime ale psihologiei sau ideologiei lor.

Pe de altă parte, intrând de obicei în malaxorul unei percepții globale, cel mai adesea ghidate propagandistic și asumate visceral, se eludează, mai mult sau mai puțin deliberat, *notele lor diferențiatoare*, în realitate destul de pregnante. La fel se întâmplă și cu diferitele ipostaze istorice ale *Dreptei*, topite abuziv în noțiunea diabolizată de "fascism" (înțeleasă ea însăși vicios, prin identificare convențională cu nazismul/hitlerismul). Or, la o privire mai atentă și mai puțin pătimașă, nu pot fi imaginați doi oameni mai deosebiți decât, să spunem, Hitler și Codreanu, sau două mișcări mai esențial divergente decât, bunăoară, național-socialismul german și falangismul spaniol. Realitatea - cauzalități, structuri, strategii, finalități - a fost infinit mai nuanțată decât este prezentată și percepută în mod curent, fie că este vorba de indivizi și baze doctrinare, fie că este vorba de grupuri și acțiuni politice. Desigur, aceasta nu înseamnă că diferitele mișcări de dreapta n-au avut și destule *elemente comune*, dar adeseori ele par să țină mai mult de un anumit tip de retorică sau de anumite realități ("mode"?) - faptice sau mentale - ale epocii, adică, mai pe scurt, de o anume *contextualitate istorică*.

Întrucât problema rămâne provocatoare, dincolo de vreo intenționalitate partizană, am considerat că un Documentar precum cel care urmează poate aduce unele lămuriri interesante, sau măcar prilejul unei reflecții mai aprofundate. Am ales documentele de natură sau valoare testamentară pentru că ele reprezintă "capetele de drum", "socoteala finală" a oricărui destin, dar și pentru că, în principiu, în fața morții oamenii, mici sau mari, devin mai "transparenți" decât oricând, vădindu-și, mai mult sau mai puțin dramatic, *esența sufletească*, sau, dacă vreți, acea "umanitate brută" despre care pomeneam la început.







Paginile testamentare sunt precedate, în fiecare caz, de o scurtă prezentare biografică a personalității respective, precum și de o relativ bogată ilustrație fotografică (în limitele îngăduite de spațiul revistei).

În felul acesta, "cazul Codreanu" (căruia i-am acordat, în contextul centenarului nașterii sale, o atenție privilegiată) poate fi raportat, prin aceeași prismă testamentară, la alți lideri ai Dreptei, mai apropiați sau mai îndepărtați, cu care a împărtășit un destin vitreg, dar față de care își păstrează, credem, o certă singularitate (așa cum și mișcarea lui național-creștină rămâne în multe privințe ireductibilă la una sau alta dintre formele ideologice sau organizatorice ale "totalitarismului" occidental al vremii).

Le mulțumim tuturor celor care, într-un fel sau altul, ne-au înlesnit, mai mult sau mai puțin direct, realizarea în Redacție a acestui documentar: **Gabriel Constantinescu, Alexandru Săndulescu, Ilie-Vlad Sturdza, Mihai Ghica, Octavian Brânzei, Claudio Mutti.**

Răzvan CODRESCU

CORNELIU ZELEA CODREANU: DOUĂ DOCUMENTE TESTAMENTARE





Corneliu Zelea Codreanu (avându-şi obârşiile în Bucovina de Nord şi născut la Iaşi, pe 13 septembrie 1899, în numeroasa familie a profesorului Ion Zelea Codreanu), absolvent de liceu militar şi licenţiat în Drept, supranumit "Căpitanul", şi-a început lupta naţională în 1919 şi a înfiinţat în 1927 Legiunea Arhanghelul Mihail, devenind liderul absolut al tineretului naţionalist. Împotriva legionarilor se declanşează un adevărat "terorism de stat", determinând un lung şir de violenţe şi "răzbunări", pe care însă Codreanu nu le-a ordonat ca atare. În 1936, acesta şi-a publicat cartea intitulată *Pentru legionari* (principalul îndreptar ideologic al legionarismului), scriere deopotrivă memorialistică, polemică şi doctrinară. În decembrie 1937, în urma pactului electoral cu Iuliu Maniu şi Gh. I. Brătianu, Mişcarea Legionară, aspru prigonită vreme de un deceniu, repurtează un strălucit succes în alegeri (ultimele alegeri libere din România Mare). Regele Carol II anulează însă alegerile şi îşi instaurează dictatura personală. Codreanu, în semn de protest, dizolvă Partidul "Totul pentru Ţară" (expresia politică a Legiunii) şi îndeamnă la rezistenţă non-violentă. Răspunzând unui atac de presă al lui Nicolae Iorga, este învinuit de "ultragiu" şi arestat. I se înscenează o parodie de proces (mai 1938) şi este condamnat abuziv la zece ani de închisoare. În temniţa de la Jilava îşi redactează ultimele însemnări, cu valoare testamentară. În noaptea Sfântului Andrei (29 spre 30 noiembrie) a anului 1938, împreună cu alţi 13 camarazi aflaţi în detenţie, este asasinat de autorităţi în marginea pădurii Tâncăbeşti (acţiune monstruoasă, ordonată de Carol II şi coordonată de Armand Călinescu, cu care începe "decapitarea" Mişcării Legionare, desăvârşită în 1939). După dispariţia lui Codreanu, legionarismul intră într-o lungă *agonie instituţională* şi îşi pierde, treptat, unitatea iniţială (triumful politic din toamna lui 1940 fiind trecător şi mai degrabă iluzoriu). *Ideea legionară* supravieţuieşte însă, printr-un lung şir de mărturisitori, în ciuda întreitei prigoane (carliste, antonesciene şi comuniste) de peste o jumătate de secol, iar "Căpitanul" martirizat rămâne o figură legendară a dreptei creştine româneşti.

Publicăm mai jos două documente testamentare ale celui de la a cărui naştere se împlinesc luna aceasta 100 de ani: un posibil "testament spiritual" (extras din *Însemnările de la Jilava*) şi "testamentul familial" încredinţat de semnatar avocatei Lizeta Gheorghiu (preluat după fotocopia originalului). Am actualizat ortografia şi punctuaţia şi am făcut o serie de precizări redacţionale între paranteze drepte, spre o înţelegere cât mai lesnicioasă a textelor de către cititorii mai puţin avizaţi de azi.



Căpitanul în capul coloanei legionare, la înmormântarea Generalului Cantacuzino (1937)

TESTAMENTUL SPIRITUAL AL LUI CORNELIU ZELEA CODREANU (extrase din *Însemnările de la Jilava*)

Miercuri, 15 iunie 1938

Când am terminat Evangheliile, am înţeles că stau aici, în închisoare, din voia lui Dumnezeu; că, deşi n-am nici o vină sub latura juridică, El mă pedepseşte pentru păcatele mele şi-mi pune la încercare credinţa mea. M-am liniştit. A căzut liniştea asupra zbuciumului meu din suflet, cum se lasă seara liniştită, la ţară, peste zbuciumul, zvârcolirile şi încordările lumii. Oameni, păsări, animale, copaci şi ierburi, pământ muncit şi tăiat de fiarele plugurilor, [toate] intră în repaos.

Căci tare am fost zbuciumat!... Mult a suferit sărmana carne de pe mine. Nu cred să fi îndurat vreodată mai mult decât acum.

Credinţa şi Dragostea nu mi le-am pierdut, dar am simţit că la un moment dat mi s-a rupt firul Nădejdii. Chinuit fiziceşte ca un câine, sunt pline hainele de suferinţă: iată, sunt acuşi 60 de zile de când dorm îmbrăcat, pe scândură şi pe rogojina aceasta. 60 de zile şi 60 de nopţi de când oasele mele sug, ca o sugativă, umezeala care ţâşneşte din pereţi şi din pământ.

De 60 de zile nu schimb nici o vorbă cu nimeni, căci nimeni din cei de aici nu are voie să vorbească cu mine. Şi [sunt] atacat în acelaşi timp în fiinţa mea morală, acuzat de trădare, declarat străin, ca nefiind român nici după tată, nici după mamă, arătat [cu degetul] ca duşman al Statului, copleşit de lovituri şi legat cu mâinile la spate, adică neavând nici o posibilitate de apărare.

Cu inima strânsă la gândul suferinţei, jignirilor, maltratărilor celorlalţi ai mei, familie şi camarazi, am simţit că mi s-a rupt unul dintre cele trei fire nevăzute care-l leagă pe creştin de Dumnezeu: Nădejdea. Mi s-a făcut negru înaintea ochilor. Simţeam că mă înec.

Dar mi l-am legat la loc, luptând zi de zi. Cum? Citind cele patru Evanghelii. Când le-am terminat, am simţit că am din nou cele trei fire şi că ele sunt bune: Credinţa, Nădejdea şi Dragostea.

Şi acum, terminând de citit scrisorile [*Epistolele*] Sfântului Apostol Pavel, am rămas profund impresionat. Mărturisesc că până acum le citisem numai pe unele dintre ele, şi fără a le aprofunda suficient [...]

Cu cât pătrundem mai mult în citirea scrisorilor, ajungem la concluzia:

1. că nu suntem creştini, că suntem departe de a fi creştini (o, cât de departe!);

2. că ne creştinăm în formă, dar ne descreştinăm în conţinut;

3. că omenirea a suferit acest proces de descreştinare de-a lungul veacurilor până la noi, cu mici zvâcniri spre adâncuri... (creştinarea la suprafaţă pare că a preocupat mai mult lumea).

4. Caracteristica timpului nostru: ne ocupăm cu lupta dintre noi şi alţi oameni, nu cu lupta dintre poruncile Duhului Sfânt şi poftele firii noastre pământeşti; ne preocupăm şi ne plac victoriile asupra oamenilor, nu victoriile împotriva Diavolului şi păcatului.

Toţi oamenii mari ai lumii de ieri şi de azi (Napoleon, Mussolini, Hitler etc.) sunt preocupaţi mai mult de aceste biruinţe [asupra oamenilor].

Mişcarea legionară face excepţie, ocupându-se, dar insuficient, şi de biruinţa creştină în om, în vederea mântuirii lui. Insuficient!

Răspunderea unui conducător este foarte mare. El nu trebuie să delecteze ochii armatelor sale cu biruinţe pământeşti, fără a le pregăti în acelaşi timp pentru lupta decisivă, din care sufletul fiecăruia se poate încununa cu biruinţa veşniciei sau cu înfrângerea veşnică.

5. În sfârşit, [se constată] lipsa - cel puţin la noi - a unei elite preoţeşti, care să fi păstrat focul sacru al vechilor creştini, lipsa unei şcoli de mare înălţime şi de mare moralitate creştină...

documentar ♦ documentar ♦ documentar ♦ documentar ♦ documentar ♦ documentar ♦ documentar

TESTAMENTUL FAMILIAL AL LUI CORNELIU ZELEA CODREANU

Nu cred că voi muri, dar dacă mor, înțeleg să iau următoarele măsuri cu privire la mica mea avere:

1. Lucrurile din casă [Căpitanul locuia, din 1936, la Casa Verde, neavând o casă proprie] **aparțin soției mele, Elena Codreanu, născută Ilinoiu, cu toate ale gospodăriei.**

2. Pământul de la Prătești (Vlașca) - 50 de hectare:

1/3 soției mele;

1/3 fetei noastre Cătălina [fiică adoptivă];

1/3 mamei mele, pentru ea și pentru ca să ajute pe cine va găsi în nevoie din familie, frați, surori, judecând după inima ei de mamă, dar cu deosebire să aibă grijă de copiii lui Horia [fratele Căpitanului, arestat și el la acea dată, iar ulterior asasinat].

3. Pământul de la Predeal - 5600 m.p., la fel:

1/3 soției mele;

1/3 fetei noastre Cătălina;

1/3 mamei mele.

4. Venitul și proprietatea cărților mele, scrise [*Pentru legionari* (I) și *Cărticica șefului de cuib*] **sau pe care le voi mai scrie** [n-a mai fost decât cazul sumarelor *Însemnări de la Jilava*]:

1/2 soției mele;

1/2 mamei mele.

5. Mașina, automobilul nr. 6095, pe care o am amintire de la Moța, să rămână soției mele, să nu se vândă niciodată și să o pună din când în când la dispoziția familiei, soției [Iridenta Moța, n. Codreanu, sora Căpitanului] **și copiilor lui Moța** [Ionel și Iridenta Moța au avut doi copii: Mihail și Gabriela].

6. Rog Țara aceasta să aibă grijă de copiii lui Moța, în amintirea jertfei lui sfinte [martirii legionari Moța și Marin căzuseră la Majadahonda, în ziua de 13 ianuarie 1937, în apărarea civilizației creștine].

7. Pentru familia mea și familia soției mele, tată, mamă, frați, surori și alte neamuri, toată dragostea mea și rugăciunile mele, pentru ca să-i binecuvânteze Domnul Iisus Hristos.

Făcut astăzi, marți, 15 iunie 1938 [mică inadvertență: testamentul a fost alcătuit în grabă și încredințat avocatei sale marți 14 iunie, dar datat cu data zilei următoare, adică miercuri 15 iunie; v. *Însemnările de la Jilava*] **în celula mea de la Închisoarea Jilava, și iscălită de mine, Corneliu Zelea Codreanu.**

Corneliu Z. Codreanu

P. S.

1. Ferma de la Carmen Sylva [pe malul mării, unde se organiza, începând din 1935, o mare tabără legionară de vară] **mai are un an până la terminarea contractului de închiriere. Să se ocupe de ea Ion, fratele meu** [Ion Codreanu avea să fie asasinat, ca și frații săi Corneliu și Horia].

2. În Pensiunea din Predeal [pensiune legionară inaugurată la 24 octombrie 1937] **sunt banii mei investiți; să se facă proces lui Bâra, pentru a ne da ori banii, ori casa pe doi ani, sau prin înțelegere.**

3. Să se facă proces pentru oile mele de la Silistra, care sunt proprietatea mea personală [este vorba de darul simbolic de 300 de oi pe care i-l făcuseră simpatizanții aromâni în toamna lui 1937]. **Să se plătească ciobanului Socrate tot ce i se datorează și 1000 de lei pe deasupra.**

4. Banii de pe cărți or mai fi dați pe undeva; vă interesați.

5. [În ce privește] **Ediția** [din] ***Pentru legionari*** **care se tipărește acum în limba italiană, am încheiat un contract cu o editură de la Roma, "Europa Giovane"; urmează a-mi da 15% din venitul net.**

6. Pentru limbile franceză și germană, va iscăli contractele Lizeta [Gheorghiu].

7. Dacă am uitat ceva ce îmi aparține ca fiind proprietatea mea personală, să fie împărțit ca la punctele 2 și 3.

Încredințez acest testament devotatei mele apărătoare Lizeta Gheorghiu, cu rugămintea de a-l păstra și, la caz de nevoie, a face uz de el, pentru care îi mulțumesc cu o caldă strângere de mână și cu o vie amintire.



Căpitanul și Elena Codreanu (n. Ilinoiu) la începuturile căsătoriei lor



Căpitanul pe banca acuzaților, în procesul din mai 1938



Elena Codreanu și micuța Cătălina, în exil la Berlin (1940)

documentar ♦ documentar ♦ documentar ♦ documentar ♦ documentar ♦ documentar ♦ documentar

SCRISOAREA TESTAMENTARĂ A LUI ION ANTONESCU

Cel care va deveni Mareşalul **Ion Antonescu** s-a născut la 14 iunie 1882, dintr-o familie de militari, la Piteşti. Între anii 1892-1902 a urmat Şcoala pentru fii de militari, iar între 1902-1904 Şcoala pregătitoare de ofiţeri de cavalerie, pe care o absolvă ca şef de promoţie. Numele său a devenit cunoscut încă din anul 1907, când, tânăr sublocotenent fiind, a demonstrat spirit de iniţiativă şi intransigenţă în acţiunea de restabilire a ordinii în judeţul Galaţi. A parcurs scara ierarhică a Oştirii, obţinând aprecieri elogioase atât la şcolile de specializare, cât şi la comenzile pe care le-a deţinut. A participat la campania din 1913, din Bulgaria, ca ofiţer de Stat Major în comandamentul unei divizii de cavalerie, fiind distins cu Ordinul "Virtutea militară" de aur.

În timpul primului război mondial a fost şeful Biroului de operaţiuni al Corpului 4 Armată şi apoi şef al Biroului de operaţiuni al Grupului de Armate Prezan. În memoriile sale, I.G. Duca îl caracterizează pe maiorul Ion Antonescu în următorii termeni: "Braţul drept al generalului Prezan era un tânăr ofiţer, maiorul Antonescu, un element de o deosebită valoare şi care, prin inteligenţă, pricepere şi activitatea sa, şi-a adus personal, dar a adus şi ţării, nepreţuite servicii". Aceeaşi valoare deosebită a dovedit-o şi în timpul campaniei din Ungaria (1919-1920), când a condus operaţiunile Marelui Cartier General.

După război a deţinut funcţii şi comenzi de cea mai mare importanţă: comandant al Şcolii Speciale de Cavalerie (1920-1922), ataşat militar la Paris (1922-1923), ataşat militar la Londra (1927-1929), comandant de Brigadă, comandant al Şcolii Superioare de Război, Şef al Marelui Stat Major, comandant de Divizie, comandant de Corp de Armată şi Ministru al Apărării Naţionale în guvernul Goga (1938).

În urma conflictului deschis cu Regele Carol al II-lea, în noiembrie 1938, pe când era comandantul Corpului 3 Armată, i se ia comanda şi este internat la Mânăstirea Bistriţa. În iulie 1940 demisionează din armată. La 6 septembrie 1940 este investit cu puteri depline să formeze guvernul României. În această calitate îl constrânge pe Regele Carol al II-lea să abdice. Între anii 1941-1944 conduce România în Războiul împotriva Uniunii Sovietice, dobândind rangul de Mareşal al României. În urma complotului condus de Regele Mihai I şi de politicienii de stânga, este arestat la Palatul Regal (23 august 1944) şi predat comuniştilor din Bucureşti, până la sosirea trupelor de ocupaţie sovietice. A fost judecat de "Tribunalul Poporului", condamnat la moarte şi executat la 1 iulie 1946, în locul numit "Valea Piersicilor" din incinta închisorii de la Jilava.

Mareşalul Ion Antonescu nu a lăsat în urma sa un testament politic. Faptul este pe deplin explicabil. Apariţia sa la conducerea ţării nu a fost rezultatul unei schimbări fundamentale de viziune în raport de concepţia liberalistă pe temeiul căreia funcţionase România de la constituirea sa ca stat modern independent. Preluarea puterii politice de către Generalul Ion Antonescu, la 6 septembrie 1940, a fost urmarea guvernării dezastruoase a Regelui Carol al II-lea, soldată cu mari pierderi teritoriale, care puneau în primejdie însăşi existenţa statului. Eşuarea tentativei sale de a-şi asigura, după preluarea puterii, un suport doctrinar prin asociere cu Mişcarea Legionară a fost urmarea firească a incapacităţii sale structurale de a se identifica cu principiile Mişcării. De altfel, acceptarea Mişcării Legionare ca partener de guvernare a fost un act la care Generalul a recurs *in extremis*, după refuzul partidelor istorice (P.N.Ţ şi P.N.L) de a-l sprijini. Ca urmare, ruptura dintre Mişcarea Legionară şi Generalul Ion Antonescu, din ianuarie 1941, nu trebuie să surprindă.

Singurul document lăsat de Mareşalul Ion Antonescu, înainte de a fi secerat de gloanţele plutonului de execuţie de la Jilava, este scrisoarea adresată soţiei sale (trimisă prin mama sa, doamna Baranga), pe care o reproducem mai jos.



Generalul Antonescu vorbind legionarilor (1940)



Pe front, studiind harta operaţiunilor (1942)

ULTIMA SCRISOARE CĂTRE SOŢIA SA

Scumpa mea Rica,

Am stat cu capul sus şi fără teamă în faţa judecăţii, după cum stau şi-n faţa justiţiei supreme; aşa să stai şi tu.

Nimeni în această Ţară nu a servit poporul de jos cu atâta dragoste, pasiune, dezinteres cum l-am servit eu. I'am dat totul, de la muncă până la banul nostru, de la suflet până la viaţa noastră, fără a-i cere nimic. Nu-i cerem nici azi.

Judecata lui pătimaşă de azi nu ne înjoseşte şi nu ne atinge.

Judecata lui de mâine va fi dreaptă şi ne va înălţa.

Sunt pregătit să mor, după cum am fost pregătit să sufăr. După cum ştii, viaţa mea, toată viaţa mea, mai ales în cei patru ani de guvernare, a fost un calvar; a ta, de asemenea, a fost înălţătoare.

Împrejurările şi oamenii nu ne-au îngăduit să facem binele pe care împreună am dorit cu atâta pasiune să'l facem Ţării noastre.

Suprema voinţă a decis altfel.

"Am fost un învins", au fost şi alţii... mulţi alţii. După dreapta judecată, Istoria i-a pus la locul lor. Ne va pune şi pe noi.

Popoarele, în toate timpurile şi peste tot, au fost ingrate. Nu regret nimic, şi nu regreta nimic. Să răspundem la ură cu iubire, la bine cu mângâiere, la nedreptate cu iertare.

Ultima mea dorinţă e să trăieşti. Retrage-te într'o mănăstire. Acolo vei găsi liniştea necesară sufletului, şi bucata de pâine, pe care azi nu o mai poţi plăti.

Am să rog să fiu îngropat lângă ai mei, care mi-au fost străbuni şi călăuzitori, acolo la Iancu Nou! Voi fi între acei cu care am copilărit şi am cunoscut şi durerile, şi lipsurile. Împrejurările ne-au îndepărtat viaţa de ei, dar sufletul meu nu-i va uita niciodată. Poate vei gândi că tot acolo, lângă mine, trebuie să fie şi ultimul tău locaş!

Scoborând în mormânt, eu azi şi tu mâine, ne vom înălţa, sunt sigur; acolo va fi singura şi dreapta răsplată.

Te strâng în braţele mele cu căldură. Te îmbrăţişez cu dragoste.

Nici o lacrimă!
Ion

ULTIMELE ÎNSEMNĂRI ALE LUI BENITO MUSSOLINI



Benito Mussolini, întemeietorul fascismului, s-a născut pe 29 iulie 1983, la Dovia di Predappio, într-o familie cu vederi de stânga. Tatăl (Alessandro) și bunicul (Luigi Agostino) visau să facă din el un "revoluționar", botezându-l cu numele "eroului" mexican Benito Juarez (dar și Amilcare și Andreea, după numele revoluționarilor italieni Amilcare Cipriani și Andreea Costa). Viitorul dictator a avut o adolescență și o tinerețe agitate. Termină totuși Școala Normală din Forlimpopoli și devine învățător. Activează de timpuriu în cercuri socialiste (unde i se spune, rusizant, *Benituşka*). În 1902-1904 emigrează teribilist în Elveția, are relații cu fel de fel de marxiști și nihiliști, este de mai multe ori arestat sau expulzat. Debutul publicistic și-l face tot în presa socialistă, cu o puternică pornire anticlericală și antiregalistă. În aceleași medii i se spune pentru prima oară "Ducele", prin 1912 (denumire generalizată ulterior și devenită un soi de supranume cvasioficial).

În 1910 își începe traiul cu Rachele Guidi, cu care se va căsători civil abia în 1915, iar religios abia în 1925, mama copiilor săi legitimi (Edda, Vittorio, Bruno, Romano, Anna Maria). În 1914 se rupe de Partidul Socialist, scoate pe cont propriu publicația *Popolo d'Italia* și pune bazele așa-numitelor "Fascii revoluționare". Ideile socialiste se amestecă tot mai mult cu tendințe naționaliste. Mussolini luptă și este rănit în primul război mondial. Acesta îl marchează profund, și-l conduce spre noua sa orientare politică. Pe fondul crizei postbelice, se pune tot mai serios problema destinului Italiei. O influență puternică exercită la început naționalismul belicos al lui Gabriele D'Annunzio. Mussolini v-a urma însă o cale proprie: fascismul, cristalizat la începutul anilor '20. Fasciștii cunosc un mare succes în alegerile din mai 1921; Mussolini devine parlamentar, rostindu-și primul discurs în luna iunie a acelui an, iar în noiembrie, la Roma, ia ființa Partidul Național Fascist (P.N.F.), ce reunește forțele fasciste sau fascizante până atunci dispersate. În toamna lui 1922 are loc faimosul Marș asupra Romei. "Cămășile Negre" triumfă: puterea fascistă este astfel instaurată. Regele se conformează situației și face apel la Mussolini, noul lider harismatic, pentru formarea unui nou guvern. Făcând figură de Salvator al Italiei, "Ducele" vine la putere la 39 de ani și o păstrează aproape un sfert de secol. Fără a agreea întru totul linia lui Hitler, Mussolini se lasă târât de evenimente și conjuncturi: Axa Roma-Berlin zguduie din temelii vechea ordine europeană, dar excesele ei se dovedesc sinucigașe.



În seara zilei de 25 iulie 1943, radioul național italian anunță "demisia" Ducelui; acesta fusese deja arestat, după o audiență la Rege. Deși eliberat, ceea ce urmează este doar agonia puterii lui, sub tutelă nemțească. În cele din urmă, va fi arestat și executat în aprilie 1945, împreună cu amanta sa, Clara Petacci.

Nici un adevărat italian, oricare ar fi crezul său politic, nu trebuie să-și facă griji pentru viitor. Resursele neamului nostru sunt imense. Dacă va ști să folosească un punct de echilibru, își va regăsi forța, înaintea oricărui alt învingător. Pentru acest punct de echilibru, eu mi-aș da viața acum, fără ezitare, în orice mod, cu condiția ca sacrificiul să fie în adevăratul spirit italian. După înfrângere, mă vor acoperi cu furie de scuipați, pentru ca apoi să mă repună pe soclu cu venerație. Atunci voi surâde, deoarece poporul meu va fi împăcat cu el însuși.

Muncitorul care-și face datoria, fără altă speranță decât aceea de a primi o bucată de pâine pentru a-și întreține familia, face în fiecare zi un act de eroism. Lumea care muncește e net superioară acelor falși profeți care pretind a o reprezenta. Falșilor profeți nu le pasă de cei care muncesc, deși au datoria de a-i proteja. De aceea am fost și sunt un socialist. Acuzele de incoerență politică nu au nici o bază. Comportamentul meu a fost întotdeauna consecvent, eu căutând întotdeauna substanța lucrurilor și nu forma. Am privit realitatea întotdeauna ca un socialist. Pe măsură ce evoluția societății infirma multe dintre profețiile lui Marx, adevăratul socialism trecea de la posibil la probabil. Singurul socialism adevărat este corporatismul, punct de confluență, de echilibru și de justiție al intereselor personale față de interesul colectiv.

Politica este cea mai dificilă dintre arte, deoarece lucrează cu materia cea mai greu de modelat, cea mai oscilantă, cea mai nesigură. Politica lucrează asupra spiritului uman, care este o entitate greu de definit, deoarece e schimbătoare. Schimbător e și spiritul italianului. Când eu nu voi mai fi, sunt sigur că istoricii și psihologii se vor întreba cum de un om a putut să fie urmat timp de 20 de ani de un popor precum cel italian. Și dacă nu aș fi făcut altceva, ar fi fost deajuns această capodoperă pentru a nu fi dat uitării. Alții probabil vor putea domina cu fierul și cu focul, dar nu cu consensul, așa cum am făcut eu. Dictatura mea a fost atât de blândă cum nu sunt anumite democrații în care domnește plutocrația. Fascismul a avut mai mulți morți decât adversarii săi. Și pe 25 iulie, la sfârșit, nu erau mai mult de 30 de victime dintre adversari.



IL DUCE HA SEMPRE RAGIONE...

Când se scrie despre noi că am fost garda albă a burgheziei, se spune cea mai nerușinată dintre minciuni. Eu am apărat, și o spun cu toată tăria, programul social. Printre cauzele principale ale decăderii fascismului se numără și bătălia dusă de anumite grupuri financiare și industriale care, în egoismul lor nebun, se temeau și urau fascismul ca pe cel mai mare dușman al intereselor lor inumane. Trebuie s-o spun pentru a fi drept, că burghezia italiană, cea legitimă, care se bazează pe forța întreprinderilor sale, a înțeles întotdeauna exigențele sociale, chiar și atunci când trebuia să cedeze în fața noilor revendicări. Lumea simplă a muncii m-a iubit întotdeauna și mă iubește încă.

Toți dictatorii și-au distrus dușmanii. Eu sunt singurul pasiv: 30000 de morți dintre ai mei față de câteva sute de dușmani! Cred că am înnobilat dictatura. Probabil am slăbit-o, dar i-am luat instrumentul de tortură. Stalin stă pe un munte de cadavre. Rău? Nu-mi pare rău de binele pe care l-am făcut chiar și dușmanilor ce complotau împotriva vieții mele, fie trimițându-le ajutoare (care deveneau, uneori, prin frecvența lor, adevărate stipendii), fie scăpându-i de la moarte. Dar dacă mâine vor lua viața oamenilor mei? Nu voi fi eu vinovat de a-i fi salvat? Stalin e în picioare și câștigă, eu cad și pierd. Istoria îi reține doar pe învingători și numărul bătăliilor câștigate. Și victoria justifică tot. Revoluția franceză este considerată importantă pentru rezultatele sale, în timp ce ghilotinații sunt marginalizați la capitolul decese.

Nimeni nu va putea să șteargă 20 de ani de fascism din istoria Italiei. Nu-mi fac nici o speranță în privința destinului meu. Nu mă vor judeca, deoarece ei știu că din acuzat voi deveni acuzator public. Probabil mă vor ucide și apoi vor spune că m-am sinucis chinuit de remușcări. Cine se teme de moarte înseamnă că nu a trăit, iar eu am trăit, chiar prea mult. Viața nu e decât un moment de uniune între două eternități, trecut și viitor. Când steaua mea strălucea, eu eram îndeajuns pentru toți; acum, când ea se stinge, toți nu ar ajunge pentru mine. Eu mă voi duce acolo unde destinul mă va vrea, deoarece eu am făcut ceea ce destinul mi-a spus.

Nu-i credința crepusculară cea care mă susține, ci credința în copilăria și în viața mea, cea care îmi spune că trebuie să cred chiar și atunci când aș avea dreptul să mă îndoiesc. Nu știu dacă aceste însemnări vor fi citite vreodată de poporul italian; aș vrea să fie așa, pentru a-i da posibilitatea să primească mărturisirea de credință a ultimelor mele gânduri. Nu știu nici măcar dacă oamenii îmi vor da timp suficient pentru a le scrie. 22 de ani de guvernare nu mă fac probabil demn, după judecata umană, de a trăi alte 24 de ore. Am crezut în victoria armelor noastre, precum cred în Dumnezeu, Stăpânul nostru. Dar, mai mult decât atât, cred în Etern, acum că înfrângerea a constituit încercarea prin care vor trebui arătate lumii întregi forța și măreția inimilor noastre. E clar că războiul e pierdut, dar e și mai clar că nu ești învins până nu te declari învins. Asta trebuie să-și aducă aminte italienii, dacă sub dominația străină vor simți trezirea conștiinței și a spiritului lor. Azi îi iert pe cei care nu mă iartă, ba chiar mă condamnă, condamnându-se pe ei înșiși. Mă gândesc la cei cărora le va fi interzis dreptul de a suferi și a iubi pentru patria lor și aș vrea ca ei să nu se simtă doar martorii unui dezastru, ci și cavalerii revanșei. Ura nemăsurată și răzbunările se vor termina și va veni timpul rațiunii. În felul acesta, o dată câștigat sentimentul onoarei și al demnității, sunt sigur că italienii de mâine vor judeca liniștit momentul tragic pe care-l trăiesc acum. Dacă aceasta este ultima zi a existenței mele, îi iert chiar pe cei ce m-au abandonat și trădat, cum l-am iertat înainte pe Savoia pentru slăbiciunea lui.

Fasciștii care vor rămâne credincioși principiilor vor trebui să fie cetățeni exemplari. Aceștia vor trebui să respecte legile pe care poporul și le va alege și vor colabora în mod loial cu autoritățile legitim constituite, pentru a le ajuta să vindece, în cel mai scurt timp posibil, rănile patriei. Cine va face altfel va demonstra că patria nu este patrie când ești chemat să o slujești de jos. Fasciștii vor trebui să acționeze din suflet, nu din resentimente. De implicarea lor va depinde o mai grabnică judecată istorică a fascismului. Pentru că acum e noapte, însă mâine va fi zi.

Germasino, 27 aprilie 1945

Benito Mussolini

 DUBLUL TESTAMENT AL LUI ADOLF HITLER 

Adolf Hitler s-a născut la 20 aprilie 1889, în localitatea austriacă Braunau am Inn, într-o familie cu ascendenţă ţărănească. Tatăl său, Alois Hitler (1837-1903), era funcţionar vamal, iar mama - casnică. În 1905 abandonează studiile la şcoala reală şi în 1907-1908 încearcă, fără succes, să se înscrie la Academia de Artă din Viena, unde trăieşte până în mai 1913, când emigrează în Germania, la München. În perioada vieneză s-a alăturat curentului naţionalist din capitala Imperiului Habsburgic, cristalizându-şi concepţia politică, fundamentată pe credinţa în "superioritatea rasei germane" şi "pericolul mondial iudaic".

În primul război mondial a participat, ca voluntar, la luptele de pe Frontul de Vest, fiind rănit de mai multe ori. Pentru acte de bravură, a fost distins cu Crucea de Fier.

După terminarea războiului s-a alăturat rezistenţei anticomuniste din Bavaria. În septembrie 1919 se înscrie în Partidul Muncitorilor Germani, formaţie politică inspirată din doctrina naţionalistă a grupării "*Thulegesellschaft*", din rândul căreia făceau parte, printre alţii, teoreticienii R. Hess, A. Rosenberg, G. Feder şi D. Ekhart.

În februarie 1920 Partidul Muncitorilor Germani îşi schimbă denumirea în Partidul Naţional-Socialist al Muncitorilor Germani (NSDAP). Din iulie 1921, Adolf Hitler preia preşedinţia partidului, devenind figura centrală a grupărilor naţionaliste bavareze. Cu sprijinul partidului şi al grupurilor de foşti combatanţi din armată, la 8 noiembrie 1923, încearcă, printr-o lovitură de stat, să preia puterea în Bavaria, ca un prim pas pentru preluarea puterii în întreaga Germanie. Tentativa însă eşuează, Hitler fiind arestat şi condamnat la cinci ani de închisoare în fortăreaţa Landsberg, iar Partidul Naţional-Socialist interzis. În anii petrecuţi în temniţă redactează opera sa intitulată *Mein Kampf* ("Lupta mea").

Înainte de expirarea pedepsei, la sfârşitul anului 1924, este pus în libertate, iar în februarie 1925 reînfiinţează Partidul Naţional-Socialist. Primele succese electorale le înregistrează în 1929, adeziunea unor pături din ce în ce mai largi ale populaţiei lăsând să se întrevadă perspectiva de a prelua puterea politică pe cale democratică. Faptul se împlineşte la 30 ianuarie 1933, când, pentru a face faţă primejdiei comuniste, Preşedintele Germaniei, von Hindenburg, recurge la "soluţia Hitler", aducând Partidul Naţional-Socialist la guvernare; Adolf Hitler devine Cancelar al *Reich*-ului, numirea sa fiind confirmată la urne.

După moartea lui von Hindenburg, survenită la 2 august 1934, Adolf Hitler devine *Führer* al Germaniei şi în această calitate are posibilitatea să pună în practică toate punctele programatice ale concepţiei sale politice, care urmărea anihilarea prevederilor Tratatului de Pace de la Versailles şi readucerea Germaniei la statutul de mare putere, precum şi eliminarea evreilor din viaţa politică, economică şi culturală. În acest sens va declanşa procesul de reînarmare a Germaniei, va înfăptui Axa Berlin-Roma, va anexa Austria şi apoi Regiunea Sudetă. Atacul împotriva Poloniei (1 septembrie 1939), după ce în prealabil încheiase la 23 august pactul cu Uniunea Sovietică, va declanşa războiul cu Anglia şi Franţa, urmat de campaniile împotriva Iugoslaviei şi Greciei, iar în final de războiul împotriva URSS. Prin intrarea Statelor Unite în conflict, războiul ia caracter mondial şi se sfârşeşte cu înfrângerea Germaniei.

Pentru a nu cădea în mâinile învingătorilor, la 30 aprilie 1945, Adolf Hitler se sinucide împreună cu soţia sa, Eva Braun, în adăpostul betonat din Cancelaria Reich-ului de la Berlin. Conform dispoziţiilor sale testamentare, cadavrul său şi al soţiei sale au fost incinerate de ofiţerii SS din garda sa personală. Dublul său testament ("politic" şi "privat") a fost alcătuit pe 29 aprilie 1945 (traducerea care urmează s-a efectuat după textul publicat de Max Domarus în lucrarea *Hitler, Reden und Proklamationen: 1932-1945*, Vol. II/2, Süddeutscher Verlag, München, 1965, pp. 2236-2241).



TESTAMENTUL MEU POLITIC

I

De când, ca voluntar, în 1914, am pus modestele mele puteri în slujba *Reich*-ului, în primul război mondial care i-a fost impus acestuia, au trecut, de-acum, peste treizeci de ani.

În aceste trei decenii, în toată gândirea, viaţa şi acţiunile mele, am fost condus numai de dragostea şi devotamentul faţă de poporul meu. Ele mi-au dat puterea de a lua decizii de o gravitate cum până acum nu a mai fost cerută nici unui alt făptuitor. În aceste trei decenii am dedicat poporului meu puterea mea de muncă, sănătatea mea şi tot timpul meu.

Este neadevărat că eu, sau oricine altcineva din Germania, am vrut, în 1939, războiul. El a fost dorit şi instigat, în exclusivitate, de acei oameni de stat care erau fie de origine iudaică, fie în slujba intereselor iudaice. Eu am făcut nenumărate oferte pentru reducerea înarmărilor şi limitarea lor, oferte pe care posteritatea nu le va nega veşnic, încât responsabilitatea pentru acest război să apese asupra mea. De asemenea, nu am vrut niciodată ca după nefastul prim război mondial să izbucnească un al doilea împotriva Angliei şi chiar a Americii. Vor trece secole, dar din ruinele oraşelor şi monumentelor noastre de cultură se va reînnoi, neîncetat, ura împotriva poporului care este responsabil de toate aceste distrugeri: evreimea internaţională şi acoliţii ei!

Cu trei zile înainte de izbucnirea războiului germano-polonez, i-am propus ambasadorului britanic la Berlin o soluţie a problemelor germano-poloneze, similară cu cazul Teritoriului Saar - trecerea sub control internaţional. Propunerea a fost refuzată, deoarece cercurile care hotărau politica engleză doreau războiul. În parte, în speranţa de a face afaceri profitabile, în parte, impulsionate de propaganda organizată de evreimea internaţională.

Eu însă nu am lăsat nici un dubiu asupra faptului că popoarele Europei sunt privite doar ca pachete de acţiuni aflate în proprietatea acestor conspiratori internaţionali care deţin finanţele lumii şi că vinovăţia pentru această încleştare ucigătoare o poartă în exclusivitate evreimea!

De asemenea, pentru ca toată lumea să ştie, am atras atenţia asupra faptului că, de data aceasta, în război nu vor muri numai milioane de bărbaţi, ci că, totodată, sute de mii de femei şi copii vor fi arşi de vii, în bombardamente ucigătoare, fără ca adevăratul vinovat să-şi ispăşească vina.

După un război de şase ani, care, cu toate eşecurile suferite, va intra cândva în istoria poporului nostru drept cea mai vitează şi glorioasă afirmare a voinţei unei naţiuni de a exista, nu mă pot despărţi de oraşul care este capitala *Reich*-ului. Întrucât forţele noastre sunt prea slabe pentru a face faţă ofensivei inamice în acest loc, iar rezistenţa noastră este subminată încetul cu încetul de oameni orbiţi şi lipsiţi de caracter, vreau să împărtăşesc aceeaşi soartă pe care şi-au asumat-o milioane de germani, rămânând în acest oraş. Totodată, însă, nu vreau să cad în mâinile unor inamici care abia aşteaptă, pentru satisfacţia mulţimilor, să le ofere un spectacol pus la cale de evrei.

Prin urmare, m-am decis să rămân în Berlin şi, din propria-mi voinţă, să-mi caut moartea în clipa în care voi ajunge la convingerea că sediul *Führer*-ului şi Cancelarului nu mai poate fi apărat. Mor cu inima bucuroasă în faţa nenumăratelor fapte de vitejie săvârşite de ostaşii noştri pe front, a femeilor noastre de acasă, a înfăptuirilor ţăranilor şi muncitorilor şi a dăruirii tineretului ce-mi poartă numele, bravură unică în istoria noastră.

Mulţumirea mea către toţi, izvorâtă din adâncul inimii, este de la sine înţeleasă, ca şi dorinţa mea ca ei să nu înceteze lupta sub nici un fel de motive, ci să o continue, indiferent unde, împotriva inamicilor patriei, credincioşi confesiunii marelui Clausewitz. Din sacrificiul soldaţilor noştri, şi din legătura mea proprie cu ei până la moarte, va răsări, într-un fel sau altul, în istoria Germaniei iarăşi sământa pentru o strălucită renaştere a mişcării naţional-socialiste şi, prin aceasta, realizarea unei adevărate comunităţi a poporului.

Mulţi dintre cei mai viteji bărbaţi şi femei s-au decis să-şi lege, până la capăt, viaţa lor de a mea. Eu i-am rugat şi, în final, le-am ordonat să nu facă aceasta, ci să participe, în continuare, la lupta naţiunii. Pe conducătorii armatelor, marinei şi aviaţiei îi rog să întărească prin toate mijloacele capacitatea de rezistenţă a soldaţilor noştri în spiritul naţional-socialismului, cu precizarea faptului că şi eu, fondator al acestei mişcări, am preferat moartea unei laşe retrageri sau unei capitulări.

Fie ca în viitor să facă parte din concepţia de onoare a ofiţerului german - aşa cum se petrec lucrurile deja în marina noastră - ideea că predarea unui oraş sau a unui teritoriu nu este cu putinţă, iar comandanţii să ofere, prin comportamentul lor, exemplul îndeplinirii datoriei până la moarte.

II

Înaintea morţii mele, îl exclud pe fostul Mareşal al *Reich*-ului, Hermann Göring, din partid şi îi retrag toate drepturile ce s-ar deduce din decretul meu din 29 iunie 1941, precum şi din declaraţia mea în *Reichstag* din 1 septembrie 1939. În locul lui îl numesc pe Marele Amiral Dönitz în funcţia de Preşedinte al *Reich*-ului şi Comandant Suprem al Armatelor.

Înaintea morţii mele, îl exclud pe fostul Conducător SS şi Ministru al Afacerilor Interne, Heinrich Himmler, din partid şi din toate funcţiile de stat. Numesc în locul lui pe *Gauleiter*-ul Karl Hanke în funcţia de Conducător SS şi Şef al Poliţiei Germane, iar pe *Gauleiter*-ul Paul Giesler în funcţia de Ministru al Afacerilor Interne.

☛

documentar ◆ documentar ◆ documentar ◆ documentar ◆ documentar ◆ documentar ◆ documentar ◆

TESTAMENTUL LUI FERENC SZÁLASI

Ferenc Szálasi s-a născut la Kassa (azi Kosice, în Slovacia) pe 6 ianuarie 1897. De la tatăl său, ofițer imperial, a moștenit vocația militară, iar de la mama sa, catolică de rit bizantin, fervoarea religioasă. Superior spiritual unui Mussolini sau Hitler, Szálasi a fost în multe privințe asemănător lui Corneliu Codreanu (cu care a întreținut relații cordiale și cu care s-a și întâlnit față către față, în 1937). În 1933 a publicat prima sa carte, *Planul de construcție a Statului Maghiar*. A fost șeful Partidului Crucii cu săgeți (Mișcarea Ungaristă, constituită după 1935, numită și "Cămășile Verzi" maghiare), comandant suprem al Forțelor Armate Ungurești, prim ministru al Regatului Ungariei, numit "Comandant al Națiunii" (*Nemzetvezető*) în noiembrie 1944. A încercat să depășească, pe linia dreptei național-creștine, criza creată de slăbiciunea (trădarea?) regentului Horthy ("Amiralul fără flotă"), slujind interesele și demnitatea poporului maghiar. Era însă prea târziu. În mai 1945 este arestat de americani, iar în anul următor i se înscenează un proces mincinos, fiind executat prin spânzurare în ziua de 12 martie 1946 (ora 15.24). Modul demn în care a știut să-și primească moartea a devenit legendar.

Între 5 februarie și 12 martie 1946, Szálasi a făcut o serie de însemnări, cunoscute sub numele de *Jurnal de închisoare*. Pe 1 martie și-a redactat Testamentul (copiat în *Jurnal* ... la data de 4 martie), pe care-l reproducem mai jos (tradus după Ferenc Szálasi, *Diario dal carcere*, Edizioni all' insegna del Veltro, Parma, 1997, pp. 63-66).

Reiau în *Jurnalul* meu, cuvânt cu cuvânt, acest testament scris la 1 martie.

Pagina 1. **În numele Tatălui, și al Fiului, și al Sfântului Spirit. Amin.**

Eu, subsemnatul Ferenc Szálasi, conducător național al Ungariei, președinte al Consiliului Regal al Miniștrilor, simplu soldat soldat de infanterie [i se ridicaseră gradele militare - n.n.], **cu conștința credinței de nezdruncinat în viitor și în destinul ungarist al Națiunii și Patriei mele maghiare, cu sufletul curat și în deplinătatea facultăților mele mentale, fac cunoscute ultimele dorințe și dau ultimele dispoziții, în cazul morții mele. În 31 de ani de carieră publică nu m-au interesat bunurile materiale, motiv pentru care nu am nici un fel de bogăție. Toată averea mea este constituită din scrierile, prezentările, articolele, memoriile și cărțile mele. Las drepturile de publicare, editare, reproducere sau comercializare veneratei mele consoarte, soției mele devotate Gisella, născută Lutz, pe care, prin acest înscris, o numesc beneficiara testamentului meu și o desemnez moștenitoarea mea.**



Ultimele clipe ale lui Ferenc Szálasi

Pagina 2. Soție venerată! Mireasa mea, îți mulțumesc pentru credința ta. Îți mulțumesc pentru curajul pe care mi l-ai dat. Îți mulțumesc pentru devotamentul tău. Îți mulțumesc pentru fiecare bătaie a inimii. Tu știi mai bine decât oricine altcineva ceea ce am fost. Tu știi mai bine decât toți că pașii mei n-au fost conduși de ambiție, sete de putere, intenții meschine, ci, întotdeauna și în toate circumstanțele, de voința de a-mi servi cu dezinteres neamul, pe care l-am iubit până în ultima clipă. În luptele și bătăliile purtate onoarea m-a călăuzit. Numele meu este nepătat. Numele meu nu a putut fi atins nici măcar de ura oarbă și dezlănțuită, de insultele și loviturile nedemne pe care le-am îndurat luni de zile. Și dacă am rezistat cu sufletul îndurerat la aceste încercări supraomenești, între toate ființele trebuie să-ți mulțumesc în primul rând ție, soția mea venerată, ce-ai fost martirizată alături de mine; îți mulțumesc pentru încurajările tale și pentru că ai urcat muntele Calvarului împreună cu mine. Dumnezeu mi-a așezat pe umeri o cruce mare și dureroasă. Am dus-o cu mândrie, convins că Dumnezeu m-a considerat puternic alegându-mă să port o cruce așa de grea. Nu am făcut nici un compromis. De felul în care mi-am făcut datoria, voi da socoteală în fața Lui cu conștiința împăcată.

Pagina 3. Cred că măreția, gloria și prosperitatea Ungariei și a națiunii se găsesc la sfârșitul suferinței mele și că noua lor viață își va afla consacrarea în ungarism și în numele meu. Soția mea, fiul nu va putea să-și ia adio de la mama sa. Îți cer să-i dai tu mamei mele ultima îmbrățișare și ultimul sărut. Spune-i că numele familiei noastre a rămas pur și nepătat. Dă tu ultima îmbrățișare și ultimul sărut mamei mele Katalin și mamei tale. Din nou îți mulțumesc pentru că ai fost alături de mine. Îmbrățișează-i și sărută-i pe Vilmus, Rudi, Karcsi. Să aibă grijă de mama mea. Nu uita să-i îmbrățișezi din partea mea pe Kaci, Gyulus, Bellus, Lacika și Egonka. Soția mea! Sufletul meu va rămânea veșnic alături de tine. Te iubesc, copila mea adorată, soția mea, te-am iubit doar pe tine, cu credință. Soția mea! Îmi iau rămas bun de la tine în fața lui Dumnezeu, întru Christos.

Budapest (Markó, II, 14), 1 martie 1946.

Ferenc Szálasi, cu mâna mea. [Urmează certificarea martorilor]

Göring și Himmler au cauzat țării și întregului popor prejudicii incomensurabile prin tratative secrete cu inamicul, pe care le-au purtat fără știrea mea și împotriva voinței mele, precum și prin încercarea de a acapara, contrar legii, puterea în stat, fără a mai vorbi și de infidelitatea față de persoana mea.

Spre a da poporului german un guvern alcătuit din bărbați de onoare, care să îndeplinească obligațiunea de a continua războiul cu toate mijloacele, numesc drept conducători ai națiunii pe următorii membri ai noului cabinet: Președintele *Reich*-ului, Dönitz; Cancelar al *Reich*-ului, Göbbels; Ministru al Partidului, Bormann; Ministru de Externe, Seyss-Inquart; Ministru de Război, Dönitz; Comandant suprem al Armatei de uscat, Schörner; Comandant suprem al Marinei, Dönitz; Comandant suprem al Aviației, Greim; Conducător SS și Șef al Poliției Germane, *Gauleiter*-ul Hanke; Economie, Funk; Agricultură, Backe; Justiție, Thierack; Culte, Dr. Scheel; Propagandă, Dr. Naumann; Finanțe, Schwerin-Krosigk; Muncă, Dr. Hupfauer; Armament, Saur; Conducător al Frontului German al Muncii și membru al Cabinetului *Reich*-ului, Dr. Ley.

Cu toate că dintre acești bărbați câțiva, precum Martin Bormann, Dr. Göbbels, etc., inclusiv soțiile lor, mi s-au alăturat prin liberă voință și nu vor sub nici un motiv să părăsească capitala *Reich*-ului, ci vor să sfârșească împreună cu mine, îi rog să dea ascultare cererii mele, punând interesul națiunii deasupra propriilor lor sentimente. Prin munca și fidelitatea lor îmi vor fi și după moartea mea nobili slujitori și la fel de apropiați, sperând ca spiritul meu să zăbovească printre ei, însoțindu-i tot timpul. Fie ca ei să fie aspri, dar niciodată nedrepți, și, mai ales, să nu facă din teamă sfătuitor al acțiunilor lor, situând onoarea națiunii mai presus de tot ce există pe pământ. Și, în sfârșit, fie ca ei să fie conștienți că ținta noastră -construirea unui Stat Național-Socialist - reprezintă munca unor secole viitoare, ce obligă pe fiecare să servească, întotdeauna, interesul comun, înaintea avantajelor proprii. Cer tuturor germanilor, tuturor național-socialiștilor, bărbați și femei, precum și tuturor soldaților armatelor, să fie credincioși și ascultători noului guvern și președintelui lor până la moarte. Mai ales oblig actuala conducere a națiunii și pe urmașii ei să respecte cu perseverență legile rasiale, precum îndemn și la necurmată rezistență față de otrăvitorul tuturor popoarelor, evreimea internațională.

Dat la Berlin, în 29 aprilie 1945, orele 4,00. Adolf Hitler
Drept martori: Dr. Joseph Göbbels, Martin Bormann,
Wilhelm Burgdorf, Hans Krebs.

TESTAMENTUL MEU PRIVAT

Întrucât am considerat în anii luptei că nu pot justifica încheierea unei căsătorii, m-am decis acum, înaintea terminării acestui drum pământesc, a lua de soție pe acea fată care, după îndelungi ani de credincioasă prietenie, a venit de bună voie în orașul aproape complet asediat, spre a împărtăși aceeași soartă ca a mea. Dorința ei a fost să pășească la moarte împreună cu mine.

Ceea ce posed aparține - în măsura în care are vreo valoare - partidului. În caz că acesta n-ar mai exista, statului. În caz că și statul va fi distrus, o altă decizie din partea mea nu mai este necesară.

Tablourile mele, cumpărate de mine în decursul anilor, nu le-am colecționat niciodată în scopuri private, ci întotdeauna pentru înființarea unei galerii în orașul meu natal, Linz pe Dunăre.

Realizarea acestui legatar va fi cea mai intimă dorință a mea.

Drept executor al testamentului îl numesc pe cel ce mi-a fost cel mai credincios, Martin Bormann. El este îndreptățit a lua toate deciziile, ceea ce prezintă valoare ca amintire personală, ceea ce este necesar fraților/surorilor mele pentru a duce o existență decentă, de asemenea pentru mama soției mele, precum și pentru secretarii și secretarele mele pe care le cunoaște bine, pentru doamna Winter și pentru toți ceilalți care, prin munca lor, m-au sprijinit ani de zile.

Eu însumi și soția mea alegem moartea spre a fi feriți de necinstea demiterii sau a capitulării. Este voința noastră de a fi incinerați imediat în locul unde am depus cea mai mare parte a muncii mele zilnice, în slujba poporului meu, de-a lungul a doisprezece ani.

Dat la Berlin, în 29 aprilie 1945, orele 4,00. Adolf Hitler.

Drept martori:
Martin Bormann,
Dr. Göbbels,
Nikolaus von Below.

documentar ◆ documentar ◆ documentar ◆ documentar ◆ documentar ◆ documentar ◆ documentar

documentar ♦ documentar ♦ documentar ♦ documentar ♦ documentar ♦ documentar ♦ documentar

MESAJUL POSTUM AL LUI FRANCO CĂTRE POPORUL SPANIOL

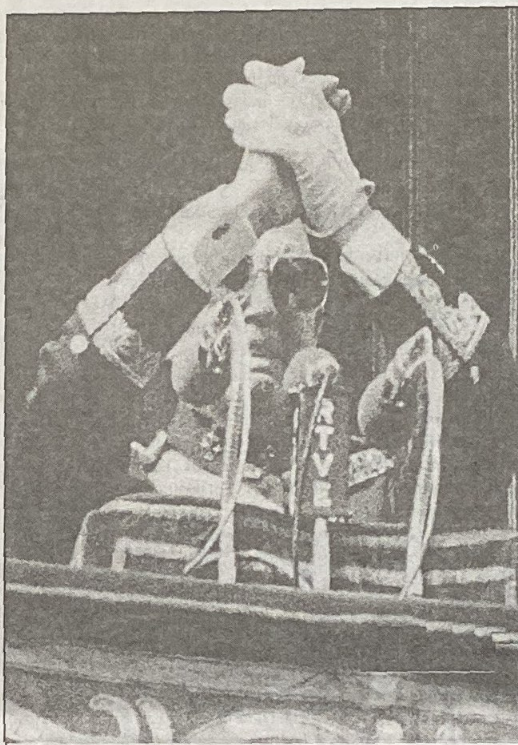
Francisco Franco Bahamonde s-a născut la Ferrol, în ziua de 4 decembrie 1892.

Prodigioasa lui carieră militară a început în 1910, ca sublocotenent de Infanterie. Trimis la Melilla, în Africa, în cadrul Regimentului de Infanterie 68, cunoaşte botezul focului în ziua de 14 mai 1912, în acelaşi an devenind locotenent şi primind totodată şi prima dintre numeroasele sale distincţii: Crucea Meritului Militar. În 1915 este ridicat la gradul de căpitan, pentru merite dobândite în luptă, iar în 1917 ajunge comandant de Infanterie. În 1920, când se înfiinţează Legiunea Străină spaniolă (Tercio), Franco se numără printre cei mai străluciţi ofiţeri ai ei. În 1923 este făcut locotenent-colonel şi numit comandant al Legiunii Străine; în acelaşi an se căsătoreşte cu María del Carmen Polo y Martínez-Valdés (cu care va avea o unică fiică: Carmen "Nenuca" Franco Polo, n. 1926). Isprăvile lui de arme devin aproape legendare şi în 1925 este deja colonel, iar în 1926, la numai 34 de ani, general de Brigadă. Între 1927 şi 1931 este director al Academiei Generale Militare (suprimată de guvernarea republicană). În 1934, deşi neagreat de republicani, devine general de Divizie. În 1935 este numit comandant suprem al forţelor militare din Maroc, apoi şef al Statului Major Central al Armatei.

Pe fondul ascensiunii politice a Frontului Popular (susţinut de bolşevismul internaţional), se constituie mişcarea de apărare naţional-creştină, în care Franco va avea rolul principal. Trupele din Maroc, conduse de el, trec în peninsulă şi recuceresc, oraş cu oraş, Spania din mâinile comuniştilor. Războiul Civil (în care au căzut - la 13 ianuarie 1937 - şi legionarii români Ion I. Moţa şi Vasile Marin, celebraţi prin monumentul de la Majadahonda) va dura între 1936 şi 1939. La sfârşitul lui septembrie 1936, Junta de Defensa Nacional îl numeşte generalisim şi şef al Statului şi Guvernului Naţional. La 1 aprilie 1939 forţele naţionale triumfă definitiv, imediat după eliberarea Madridului. După majoritatea statelor europene, Statele Unite recunosc şi ele Guvernul Naţional din Spania. La 4 septembrie, Franco face declaraţia de neutralitate în Marele Război izbucnit în Europa. Spania rămâne până la capăt în afara conflictului generalizat, concentrându-se asupra reconstrucţiei interne.

Înfrângând întreaga opoziţie internaţională postbelică, dictatura franchistă durează până în 1975 (Franco a murit în noiembrie), lăsând în urmă o Spanie unificată şi prosperă (*una, grande, libre*). Apărând tradiţia monarhică, Franco l-a pregătit ca succesor al său în fruntea statului pe tânărul Rege Juan Carlos, care i-a purtat întotdeauna o enormă consideraţie.

Franco este înmormântat în bazilica de la Valle de los Caídos (marele ansamblu monumental din apropierea Madridului, ridicat de el însuşi întru pomenirea victimelor Războiului Civil: *Caídos por España y por Dios*).



Ultimul salut al lui Franco către poporul spaniol



El Caudillo Francisco Franco şi Regele Juan Carlos

Publicăm mai jos, în traducere românească, mesajul de adio al lui Franco către poporul spaniol, citit pentru prima oară în public de Arias Navarro şi considerat de toată lumea drept adevăratul său testament.

Spanioli, sosind pentru mine ceasul de a-mi preda viaţa în mâinile Celui Preaînalt şi de a mă înfăţişa dinaintea inapelabilei Sale judecăţi, Îl rog pe Dumnezeu să mă primească la El cu bunăvoinţă, căci am năzuit să trăiesc şi să mor ca un catolic. În numele lui Christos mă onorez, şi aceasta a fost dorinţa mea constantă, să mă număr printre fiii credincioşi ai Bisericii, în al cărei sân stau să mor. Cer iertare tuturor, aşa cum din toată inima le dăruiesc iertarea mea celor ce mi s-au declarat duşmani, fără ca eu să-i fi socotit astfel. Cred şi năzuiesc să nu fi avut alţii decât pe cei ce au fost vrăjmaşi ai Spaniei înseşi, pe care o iubesc până în clipa din urmă şi căreia i-am făgăduit s-o slujesc până la ultima mea suflare, ce de-acum este aproape.

Vreau să le mulţumesc tuturor celor ce au colaborat cu entuziasm, dăruire şi abnegaţie la marea înfăptuire a unei Spanii unite, mari şi libere. Cu dragostea pe care o simt pentru Patria noastră, vă cer să perseveraţi în unitate şi în pace şi să-l înconjuraţi pe viitorul Rege al Spaniei, Don Juan Carlos de Borbón, cu aceeaşi afecţiune şi lealitate pe care mi le-aţi oferit mie şi să-i acordaţi, în orice clipă, acelaşi sprijin binevoitor de care m-am bucurat eu din partea voastră. Nu uitaţi că vrăjmaşii Spaniei şi ai civilizaţiei creştine sunt în alertă. Staţi voi înşivă de veghe şi puneţi pentru aceasta interesele supreme ale Patriei şi poporului spaniol mai presus de orice viaţă personală. Nu prididiţi în a aduce dreptatea socială şi cultura la îndemâna şi folosul tuturor oamenilor din Spania, şi faceţi din aceasta obiectivul vostru primordial. Menţineţi unitatea statală şi teritorială a Spaniei, valorificând bogata multiplicitate a regiunilor ei ca izvor al puterii de unitate a Patriei.

Aş vrea, în ultima mea clipă, să unesc numele lui Dumnezeu şi al Spaniei şi să vă îmbrăţişez pe toţi, ca să strigăm împreună, pentru cea din urmă oară, în pragul morţii mele:

¡Arriba España! ¡Viva España!

["Sus Spania! Trăiască Spania"]

documentar ♦ documentar ♦ documentar ♦ documentar ♦ documentar ♦ documentar ♦ documentar

130 DE ANI DE LA NASTEREA SAVANTULUI CRESTIN NICOLAE C. PAULESCU (1869-1931)

PAULESCU
NOȚIUNILE
DE *Suflet* ȘI *Dumnezeu*
ÎN FIZIOLOGIE



EDITURA ANASTASIA

În 1999 se împlinesc 130 de ani de la nașterea savantului Nicolae C. Paulescu, adevăratul inventator al insulinei, adversar neîmpăcat al darwinismului și unul dintre principalii teoreticieni ai naționalismului creștin din primul pătrar al secolului XX.

În întâmpinarea acestei aniversări, Editura «Anastasia» din București a reeditat de curând una dintre lucrările științifice cele mai importante ale lui N. C. Paulescu: *Noțiunile de «suflet» și «Dumnezeu» în fiziologie* (ediție îngrijită și prefațată de Răzvan Codrescu). Cartea mai fusese reeditată în 1944 de către Dr. V. Trifu, ilustru ucenic al autorului.

Ediția din 1944 era deschisă de o amplă prefață intitulată «Profesorul Paulescu». Întrucât această prefață nu a mai fost republicată ulterior, am hotărât să o oferim în foileton cititorilor *Punctelor cardinale*, omagiindu-l astfel pe N. C. Paulescu printr-o mărturie cuprinzătoare și autorizată, dezvăluind cu căldură *complexitatea* și *exemplaritatea* controversatei sale personalități.

(Menționăm că ortografia a fost actualizată, punctuația îmbunătățită, iar greșelile de tipar s-au îndreptat în mod tacit).

profesorul PAULESCU

evocare de DR. V. TRIFU

(urmare din numărul trecut)

În acest timp [ultimii ani ai secolului trecut - *n.n.*], Paulescu începuse, în laboratorul Sorbonei, o altă serie de cercetări asupra funcțiunii glandelor limfatice, pentru teza sa de Doctor în Științe. Cercetările sale, minuțioase și foarte îndelungate, l-au condus să considere glandele limfatice ca jucând un rol important în asimilația nutritivă. Profesorul Paulescu socotește așa-zisele funcțiuni anti-microbiene ale acestor glande ca "imaginare", adică mai mult ipotetice, ele fiind, în realitate, adevărate adăposturi pentru microbi. Aceștia găsesc în ele nu opoziție, ci hrană și adăpost sigur. Consemnând aceste considerațiuni, profesorul Paulescu arăta eroarea pe care o comit acei savanți care văd "finalitate" în maladii, pe când finalitatea nu există decât în Fiziologie[1]. În momentul când Paulescu a început studiul său asupra splinei, știința nu poseda decât date de amănunt și acestea erau contradictorii. Nu se știa, bunăoară, cum comunică între ele arterele și venele acestui organ, fapt care i s-a părut de capitală importanță, aceasta fiind "nu numai cheia Istologiei, ci și, mai ales, a Fiziologiei splenice". A studiat structura splinei prin trei metode. A practicat injecții cu substanțe colorate, în vasele organului, la om și animale. Această metodă era pe-atunci o inovație, care fusese ilustrată, la Berlin, de un alt român, profesorul D. Gerota. A studiat, pe urmă, splina în seria animală și la diferite vârste (la om, la bou, câine, pisică, iepure, cobai, șobolan, la diferite păsări, la câțiva pești, la broască ș.a.m.d.). În sfârșit, a studiat splina la omul bolnav, în diferite afecțiuni. Cu acest prilej a arătat, încă o dată, că pentru investigația științifică "maladia are o valoare cel puțin egală cu aceea a unei experiențe de laborator". Concluziile lui Paulescu, clare și precise, au rămas definitive. Ele stabileau că dispoziția "diverselor părți constitutive ale splinei nu diferă, în liniile lor generale, de aceea a altor glande ale economiei organice. Toate, într-adevăr, par a fi fost făcute după un model unic și acest fapt este în conformitate cu legea universală a naturii: varietate a speciei în unitatea genului"[2]. În același an (1897), a publicat un studiu vast asupra Istologiei patologice a splinei paludice[3], iar în anul următor, studiind un caz de oprire a dezvoltării splinei, demonstrează, între altele, că "splina nu are nici o influență asupra creșterii omului și absența ei nu se traduce prin nici o tulburare funcțională manifestă"[4]. În schimb, Paulescu, bine sprijinit pe observațiile culese timp de mai mulți ani, în serviciul și sub direcția lui Lancereaux, emise ideea că, până la o mai amplă informație, "fiziologia patologică a clorozei depinde de o tulburare funcțională a splinei"[5]. Pe lângă toate acestea, Paulescu a făcut în laboratorul spitalului său și o serie de cercetări experimentale asupra Fiziologiei mai multor substanțe medicamentoase, și în special asupra anestezicelor și asupra somniferelor, a publicat o lucrare asupra cloralului în febra tifoidă[6], iar în colaborare cu E. Géraudel, a început să caute un nou compus al morfinei[7]. Cu Paul Reynier[8] - pe care îl numește, în teza sa de doctorat, "primul meu Maestru", fiindcă învățase cu dânsul tehnica operatorie, necesară experiențelor pe animale -, căutând un procedeu de sutură a vinelor secționate experimental, a izbutit să realizeze pentru prima oară sutura, cap la cap, a secțiunilor transversale ale coledocului și ale ureterului - operațiune care nici nu fusese încercată până atunci[9]. Preocupat de fenomenul "morții", a studiat pe rând, din 1899 până în 1901, moartea subită și mecanismul ei, ca și sincopa - studiu de Fiziopatologie, pentru om; studiu experimental, pentru animale[10]. A mai făcut cercetări experimentale, pe animale, asupra modificărilor ritmului mișcărilor respiratorii și cardiace, sub influența diferitelor atitudini ale corpului, precum și cercetări asupra morții rapide, în urma schimbării poziției din starea orizontală în starea verticală. În decembrie 1899, a obținut, cu această lucrare, titlul de Doctor în Științe al Universității din Paris, juriul fiind prezidat de profesorul Duclaux, asistat de profesorii Dastre și Gaston Bonnier. Dedica lucrarea profesorului Dastre, care "mi-a arătat întotdeauna o bunăvoință deosebită. Mulțumită învățământului său și posibilităților falnicului său laborator, unde am avut fericirea să lucrez mai mulți ani, am putut să-mi termin, în condiții excelente, studiul Fiziologiei. Să-mi îngăduie să-i dedic această teză - umil omagiu al viei mele recunoștințe"[11]. De câțiva ani, își începuse desăvârșirea colaborării sale cu Lancereaux, prin înfăptuirea unui mare *Tratat de Medicină*, având ca bază de clasificație a maladiilor *etiologia*, respectiv cauzele acestora: "Cauza imprimă un caracter special dezordinilor anatomice și funcționale și evoluției lor; cunoașterea ei trebuie să prezideze la stabilirea diagnosticului și pe ea o are în vedere medicul în profilaxia și terapia boalelor"[12]. Acest mod de a privi Medicina era cu totul nou, fiindcă toți autorii de până atunci priveau în primul rând organul bolnav și descriau "maladiile stomacului, maladiile plămânului, maladiile pielii, maladiile rinichiului, maladiile sistemului nervos etc.". *Nu există maladii ale organelor*, ripostau profesorii Lancereaux și Paulescu, "ci numai maladii generale ale întregului organism, localizându-și fiecare efectele asupra unuia sau altuia dintre țesuturile economiei". Concepție perfect îndreptățită, ridicându-se, pe bună dreptate, împotriva "specializărilor", care au dus la scoborârea prestigiului medical din ultimele decenii. F. Helme releva marea valoare a operei începute[13], iar ilustrul profesor Landouzy scria: "Ideea conducătoare a d-lor Lancereaux și Paulescu este filosofică. Ei au arătat că poți îmbrățișa deodată toată Patologia, cu condiția de-a te așeza suficient de sus în observatorul tău; au dovedit tot avantajul ce poate fi cules, din punct de vedere didactic, din priceperea cauzelor ce produc bolile și au contribuit, astfel, la lupta contra risipirii Medicinei în specialități, unde fiecare, cu ochii fixați pe un fragment de mozaic, devine din ce în ce mai incapabil să prindă întregul și să-i înțeleagă sensul"[14].

(va urma)

1 Paulesco, *Traité de Physiologie médicale*, t. I, p. 399, și t. II, p. 487.
2 Paulesco, *Recherches sur la structure de la rate.*
3 Paulesco, "Etude d'histologie pathologique sur une rate paludique", în *Journal de Médecine interne*, 15 oct. 1897.
4 Paulesco, "Sur un cas d'arrêt dans le développement de la rate", în *Journal de Médecine interne*, 1 apr. 1898.
5 "De la chlorose", cu E. Lancereaux, în *Journal de Médecine interne*, 1899, p. 533.
6 Paulesco, "Le chloral dans la fièvre typhoide", în *Journal de Médecine interne*, 15 ian. 1899.
7 "Recherches expérimentales sur léther diacétique de la morphine", în *Journal de Médecine interne*, 1899, p. 378.
8 Paul Reynier, prieten și colaborator al profesorului Paulescu, cu care acesta a studiat în cele mai mici amănunte tehnica operatorie la animale, a fost profesor agregat de Fiziologie la Facultatea de Medicină din Paris, membru al Academiei de Medicină și chirurg al Spitalului Lariboissère.
9 Paulesco și Paul Reynier, "Urétéro-anastamose", în *Bulletin et Mémoires de la Société de Chirurgie de Paris*, iul. 1897 și febr. 1898.
10 Paulesco, "Etudes sur la mort subite", 1899; "Etude sur le mécanisme de la mort subite", 1899; "De la syncope", 1901 (două articole) - toate în *Journal de Médecine interne.*
11 Paulesco, *Recherches expérimentales sur les modifications du rythme des mouvements respiratoires et cardiaques sous l'influence des diverses attitudes du corp - I. Recherches expérimentales sur les causes déterminantes et le mécanisme de la mort rapide consécutive au passage de l'attitude horizontale à l'attitude verticale*, Paris, 1899.
12 Lancereaux și Paulesco, *Traité de Médecine*, t. I, p. VI, prefață, Paris, 1901.
13 F. Helme, în *Revue moderne de Médecine et de Chirurgie.*
14 Prof. Landouzy, în *Presse Médicale*, 1904.

CABALA



"Cabala îl face pe om atent la mister; la misterul din el şi la cel care-l înconjoară."
Rabinul Dr. Alexandru Şafran

2. HIRSCH HEINRICH GRAETZ ŞI CABALA (5)

Prezentând în continuare Cabala sistematizată de Abraham Abulafia, pe baza datelor din misterioasa *Carte a Creaţiei*, H. H. Graetz analizează procedeele recomandate de acesta în cadrul eforturilor pentru stabilirea de contacte cu lumea spiritelor şi pentru obţinerea unei profunde viziuni profetice.

Tehnica utilizată de această Cabală superioară consta în descompunerea unor versete din Biblie şi a numelui lui Dumnezeu în literele constitutive. Apoi, aceste elemente erau fie combinate în noi cuvinte, fie înlocuite cu numere, pentru a obţine anumite formule magice care reprezentau primul pas în eforturile iniţiatului de a pătrunde în lumea esenţelor. Dar acest prim pas nu era suficient pentru ca porţile cerului să i se deschidă. Cel care urmăreşte să atingă nivelul revelaţiei profetice trebuie să parcurgă o etapă de pregătire ascetică, rupându-se total de tumultul vieţii cotidiene, prin izolare într-o cochilie, unde să trăiască departe de orice preocupare lumească. El trebuia să poarte veşminte albe, să-şi pună filacteriile şi să se concentreze spiritual pentru un dialog cu Dumnezeu. Apoi trebuia să rostească literele numelui lui Dumnezeu cu anumite pauze, mai lungi sau mai scurte, între ele şi cu anumite modulaţii ale vocii. Un alt procedeu pentru atingerea stării de extaz mistic consta în scrierea literelor din care este format numele lui Dumnezeu într-o anumită ordine, concomitent cu executarea unor mişcări rituale, până când simţurile se tulbură şi inima începe să bată ca şi cum ar fi fost umplută cu jar. După atingerea acestei stări, trupul este cuprins de toropeală, sufletul se desprinde de povara trupului şi plinătatea divină se contopeşte ca într-un sărut cu sufletul, după care are loc revelaţia divină ca un act firesc.

Satisfăcut de audienţa dobândită, Abulafia îşi părăseşte pentru a doua oară patria, cu destinaţia Italia unde spera să-şi lărgească cercul adepţilor. Aici s-a prezentat cu o scriere profetică, susţinând că textul conţine o convorbire pe care ar fi avut-o cu Dumnezeu. În exaltarea sa semidementă, el nu se mulţumeşte să se adreseze coreligionarilor săi, ci îşi propune să-l convertească la iudaism pe Papa Martin IV, capul Bisericii Catolice! Afirmaţiile făcute în acest sens l-au costat însă scump. A fost arestat la Roma şi a zăcut timp îndelungat în temniţă. A scăpat de la moartea pe rug numai datorită faptului, aşa cum a mărturisit el, că Dumnezeu i-a dat două limbi. Probabil o aluzie la faptul că, pentru a fi eliberat, a recunoscut dogma Sfintei Treimi. În urma acestei mărturisiri a fost pus în libertate şi a plecat în Sicilia, unde nu s-a mulţumit numai să declare că este profet, dar a pretins că ar fi însuşi Mesia! Într-o scriere redactată acolo, afirmă că Dumnezeu i-a revelat tainele Sale, dezvăluindu-i data la care va lua sfârşit Exilul şi va începe Mântuirea mesianică. Acest eveniment urma să aibă loc în anul 1290. De acum înainte, exaltarea mesianică va deveni tema de preferinţă a misticilor în general şi a cabaliştilor în special.

Prin modul său de viaţă ascetic şi prin pretinsele sale revelaţii, prezentate în formulări nebuloase, dar şi prin temeritatea sa, Abraham Abulafia a făcut prozeliţi în Sicilia. Bărbaţii ponderaţi din comunitatea siciliană aveau însă îndoieli cu privire la calitatea sa de profet şi de aceea s-au adresat lui Salomo Ben-Adret pentru a obţine informaţii asupra lui Abraham Abulafia. Rabinul din Barcelona, care-i cunoştea antecedentele, a răspuns comunităţii din Palermo, caracterizându-l pe pretinsul Mesia drept un semidoct periculos.

Abraham Abulafia nu a fost însă un caz izolat. Ici şi colo, în acea perioadă, îşi fac apariţia profeţi care, în modul specific misticilor, prevesteau apropierea imperiului şi venirii lui Mesia.

Deşi, de fiecare dată, rabinii ponderaţi avertizau asupra primejdiei pe care o reprezentau aceşti exaltaţi, glasul era ascultat prea târziu; de-abia ce se constata că prevestirile mesianice fuseseră mincinoase. Din rândul acestei categorii de agitatori mistici, o poziţie de excepţie (prin nocivitatea intervenţiilor sale în lumea iudaică) o ocupă Mose Ben-Şem-Tob din León (1250-1305).

Deşi contemporanii săi şi specialiştii i-au demascat maşinaţiile, el a reuşit să introducă în literatura iudaică un tratat mistic devenit fundamentarea teoretică a Cabalei. Singurul dubiu care mai persistă asupra personalităţii sale este dacă a fost un şarlatan conştient de falsul pe care-l comite, sau unul mistic. Cum însă s-a constatat, faptul că Mose Ben-Şem-Tob din León şi-a propus să înşele este deasupra oricărei îndoieli, el fiind mult mai josnic decât Abulafia, care cel puţin era sincer şi naiv în nebunia sa.

Semidoct, fără să fi făcut studii temeinice asupra Talmudului şi nici în domeniul ştiinţei, Mose din León nu avea altă calitate decât îndemânarea de a utiliza cu dibăcie puţinul pe care-l ştia. Era capabil să scrie uşor şi cursiv despre lucruri şi cunoştinţe pe care le memorase în decursul timpului şi, în acelaşi timp, să stabilească între ele legături, combinându-le într-un mod atrăgător. Dar nici una dintre aceste cunoştinţe nu era temeinică; nici chiar cunoştinţele despre Cabală nu le avea sistematizate. Din domeniul ei nu cunoştea decât formulele şi lozincile, pe care însă ştia să le prezinte şi să le răspândească plin de dibăcie.

Ca om era risipitor peste măsură, încât cheltuia necugetat tot ceea ce avea, fără să se gândească dacă îi mai rămâne ceva pentru ziua de mâine, spre a-şi întreţine familia. Şi cum în timpul său Cabala devenise o adevărată modă, Mose de León s-a folosit de ea pentru ca, prin scrieri în acest domeniu, să-şi procure banii de care avea nevoie. La început şi-a publicat scrierile semnate cu propriul său nume, dar întrucât numele său nu era o garanţie de seriozitate, aceste scrieri nu-i aduceau nici bani, nici glorie. Spirit inventiv, a recurs la un mijloc eficient pentru a deschide atât inimile, cât şi pungile cititorilor săi, publicându-şi scrierile sub nume care se bucurau de prestigiu şi notorietate. Dar marea lovitură ar fi fost să dea publicităţii o operă cu învăţăturile Cabalei care să pară că provine din timpuri străvechi. Dacă ar fi putut să aducă dovezi că se găseşte în posesia unei asemenea opere, fără îndoială că ar fi fost răsplătit regeşte.

Mose de León cunoştea bine credulitatea celor ce se îndeletniceau cu Cabala şi ştiau cât de impresionaţi erau cabaliştii când li se spunea că o anumită scriere provenea din trecut. De asemenea, el ştia că perechii de cabalişti Asriel şi Esra le reuşise să-şi strecoare falsul lor, *Cartea Bahir*, ca produsul unor revelaţii din epoca talmudică. Urmând acest model, el a căutat o personalitate căreia nu i se putea reproşa nimic, pe care să o facă purtătoare de cuvânt a acestei ştiinţe secrete. Din galeria numeroaselor figuri ilustre din trecut, Mose de León s-a fixat asupra tanaitului Simon Ben-Iochai, despre care se spunea că ar fi petrecut treisprezece ani într-o peşteră şi despre care mistica anterioară Cabalei afirma că, prin intermediul îngerului Metatron, i s-ar fi relevat taine importante. Într-adevăr, Simon Ben-Iochai părea a fi cea mai potrivită autoritate pentru Cabală. Pentru ca însă această paternitate să nu fie contestată, Simon Ben-Iochai nu trebuia să scrie şi să vorbească în ebraică, căci în această limbă cabaliştii ar fi aflat ceea ce ştiau deja. Ca urmare, întemeietorul Cabalei trebuia să se fi exprimat în caldeeană, o limbă cu o rezonanţă dintr-o altă lume, adecvată comunicării marilor mistere. Şi astfel şi-a făcut apariţia în lume *Sepher ha-Zohar* (*Cartea Splendorii*), care timp de secole a fost divinizată în lumea iudaică drept o revelaţie cerească, pe care şi creştinii au privit-o ca pe un document al tradiţiei străvechi şi căruia şi astăzi i se mai acordă atenţie. Fără îndoială că rar se mai poate găsi un fals atât de reuşit. Dar Mose de Leon ştia cum să-l impresioneze pe cititorul credul. În *Cartea Zohar* el îl prezintă pe Simon Ben-Iochai cu un nimb de sfinţenie, înconjurat de un cerc de discipoli aleşi, cărora le împărtăşea conţinutul revelaţiilor sale.

În *Zohar*, presupusul autor este slăvit peste măsură. Mose de León îl numeşte *"lumină sfântă"* şi-l consideră mai presus decât Moise. Această preamărire exagerată, această divinizare (care este suficientă pentru a trăda falsul) nu este strecurată fără un anumit scop. Dacă cineva s-ar întreba care sunt motivele pentru care Cabala a fost păstrată în taină atât timp de iniţiaţii ei, dar mai ales ce a determinat ca deodată această înţelepciune secretă să fie dată în vileag, răspunsul îl dă chiar *Cartea Zohar*. Venirea lui Mesia se apropie şi ca urmare a sosit vremea să se ridice voalul care acoperea de atât timp misterul!

Este greu de imaginat un document scris care să fi exercitat o influenţă atât de mare ca *Zohar*-ul, sau care să i se asemene în ceea ce priveşte "originalitatea" conţinutului şi formei. O carte fără început şi fără sfârşit, despre care nu se ştie dacă toate părţile care o alcătuiesc în prezent fac parte din versiunea originală, sau dacă nu cumva unele au apărut în decursul timpului, şi dacă versiunea originală nu conţinea şi alte părţi, care s-au pierdut între timp. În forma actuală, cartea constă din trei părţi principale, cu adaosuri şi lămuriri suplimentare, prezentate însă fără nici o ordine, dar în cuvinte sforăitoare. De asemenea, nu se ştie dacă *Zohar*-ul s-a voit să fie un amplu comentariu la *Pentateuh*, un tratat de teosofie, sau o culegere de predici cabalistice. Cât priveşte conţinutul, el este la fel de încâlcit ca şi forma.

(va urma)

Gabriel CONSTANTINESCU



Anuletă cabalistică împotriva calamităţilor

Sub egida EDITURII PUNCTE CARDINALE (col. "Memoria exilului"), scriitoarea blăjeancă **MIA PĂDUREAN**, emigrată de mai bine de un deceniu în Canada, semnează un roman biografic exemplar pentru "paradigma Exilului": *De ce am fugit de acasă.* Cititorul familiarizat cu lumea Exilului românesc va recunoaşte cu destulă uşurinţă în personajul principal, "Mircea Mureşan", pe unul dintre reprezentanţii cei mai complecşi şi mai interesanţi ai comunităţii româneşti din Canada anglofonă, dar şi ai lumii afacerilor din regiunea Ottawa, D-l **Nicolae Pora** (al cărui portret am avut prilejul să-l schiţăm pe vremuri şi în paginile revistei noastre, sub rubrica – astăzi regretabil abandonată – "Figuri de seamă din Exilul românesc"). În cele douăsprezece capitole ("părţi") ale romanului (a cărui miză mărturisitoare o umbreşte, în mod lesne de înţeles, pe cea strict estetică) este urmărit traseul unui destin pe cât de aventuros, pe atât de consistent, în care drama înstrăinării este compensată de o mare vocaţie constructivă (Nicolae Pora, *alias* Mircea Mureşan, este întemeietorul celei mai mari întreprinderi de creştere industrială a ciupercilor de pe continentul nord-american şi unul dintre principalii susţinători morali şi financiari ai reuniunilor şi manifestărilor culturale româneşti de peste ocean), dar şi de o extraordinară fidelitate interioară faţă de obârşii (personajul declară emoţionant, spre amurgul vieţii: "Nu vreau să mor bogat, vreau să mor român!"). De la lupta naţionalistă a primei tinereţi şi până la statuia ce i s-a ridicat la Ottawa, destinul său stă sub semnul unei flexibile exemplarităţi, pe care autoarea romanului se pricepe s-o pună neostentativ în lumină, rescriind o frumoasă pagină de vrednicie românească, de care poate vor şti să se pătrundă şi problematicele generaţii mai noi, fie din România decomunizată, fie din diaspora târziului de veac; căci "românismul" *a fost* şi *trebuie să redevină* un mod existenţial al *vredniciei creatoare*, capabil să se împlinească dincolo de orice contingenţe, spre dreapta cinstire a lui Dumnezeu şi a antecesorilor care ne obligă.



ANTONIA CONSTANTINESCU

La Paris (unde se stabilise – refugiată politic – din 1981), s-a stins prematur, sâmbătă 24 iulie a. c., **Antonia Constantinescu**, una dintre marile voci anticomuniste ale Exilului.

Născută în 1941, era licenţiată a Facultăţii de Filologie a Universităţii Bucureşti (1964), unde a şi funcţionat o vreme ca asistentă la catedra de Literatură universală şi comparată (de unde a fost îndepărtată abuziv, în urma refuzului de a se înscrie în Partidul Comunist, «culpă» amplificată de faptul că era şi fiica unui fost deţinut politic).

În Franţa, începând din septembrie 1983, a fost redactor-şef al publicaţiei bilunare româno-franceze *Lupta*, ilustrându-se ca o mare conştiinţă românească şi ca una dintre cele mai active publiciste ale Exilului, trăind sub permanenta ameninţare a represiunilor Securităţii din ţară.

După 1989, «răfuiala» a continuat prin deconspirarea promptă a manevrelor neocomuniste, în numele consolidării recuceritelor valori ale democraţiei, dar şi al apărării reperelor viabile ale tradiţiei naţionale. Ultimul număr al revistei *Lupta* (redactat – se poate spune – «cu limbă de moarte» de Antonia Constantinescu) a apărut în iunie 1999...

Înmormântarea a avut loc la Cimitirul Bagneaux, miercuri 28 iulie, în ritul greco-catolic (slujba funerară a fost oficiată de Mgr. George Surdu), în prezenţa unei numeroase asistenţe îndurerate.

Fie-i ţărâna uşoară şi sufletul străluminat!



În colecţia "Dogmatica" a EDITURII ANASTASIA, **Î. P. S. NICOLAE CORNEANU**, Mitropolitul Banatului, una dintre cele mai nobile figuri ale actualei ierarhii a B.O.R. şi unul dintre cărturarii creştini notabili ai ultimei jumătăţi de veac, ne prezintă în mod sistematic, îmbinând rigoarea teologică şi erudiţia cu farmecul discret arhaizant al expunerii, vestita controversă teologico-filosofică dintre apologetul creştin Origen (sec. III) şi aşa-zisul *Cuvânt adevărat* al filosofului păgân Celsus (mort deja la data când Origen îi amenda ideile), fundamentală pentru triumful noii gândiri creştine. "Mai presus de toate – conchide autorul, subliniind şi *actualitatea* problematicii din *Contra Celsus* – Origen ne-a oferit posibilitatea să cunoaştem modul cum Celsus a criticat noua religie creştină şi care nu se deosebeşte de învinuirile ce i se aduc şi azi. Caricatura pe care Celsus a făcut-o creştinismului este aceeaşi cu cea a ideologiei antireligioase comuniste, nu mai puţin cu a filosofiei areligioase postmoderniste de azi, în sensul că religia lui Hristos n-ar mai corespunde mentalităţii actuale. Argumentele pe care Origen le-a contrapus păgânului Celsus de odinioară au valabilitate şi în vremea noastră, şi de aceea e bine să le cunoaştem". Trebuie adăugat că volumul – intitulat ***Origen şi Celsus. Confruntarea creştinismului cu păgânismul*** – beneficiază de o foarte frumoasă ţinută grafică, asigurată de D-na **Doina Dumitrescu**, şi că reprezintă cea mai importantă contribuţie românească de până astăzi la bibliografia temei respective, interesând atât pe teologi şi filosofi, cât şi pe cei interesaţi de istoria generală a culturii europene.

Cu binecuvântarea aceluiaşi înalt ierarh, apare un alt titlu de un interes special: preotul ortodox ardelean **IOAN BĂRDAŞ** (1913-1997, participant la mişcarea de rezistenţă anticomunistă din munţi, îndurând "calvarul" prigoanei bolşevice de la 35 până la 52 de ani) este autorul unei mărturii cutremurătoare despre experienţa penitenciară din vremea comunismului, contrazicând încă o dată prejudecata curentă că Biserica Ortodoxă ar fi pactizat cu regimul ateu şi că martirajul creştin ar fi fost întruchipat în România acelor vremi doar de reprezentanţii altor confesiuni (romano-catolici, greco-catolici, evanghelişti etc.). Părintele îşi formulează simplu şi tranşant sensul vieţii jertfelnice: "Rezistând sub comunişti, noi am vrut să arătăm lumii că vrem să trăim după rânduielile noastre din bătrâni: creştineşte şi româneşte". Volumul ***Calvarul Aiudului. Din suferinţele unui preot ortodox***, îngrijit de D-na **Georgeta Pop** şi inaugurând colecţia "Cruciaţii secolului XX", beneficiază de un scurt "Cuvânt înainte" al distinsei poete şi militante civice **Ana Blandiana**, precum şi de aceleaşi condiţii grafice de excepţie.



La aceeaşi editură bucureşteană, în populara colecţie "Comorile Pustiei", într-o frumoasă versiune românească, pusă pentru prima oară la îndemâna publicului larg, văd lumina tiparului cele ***Opt omilii la Fericiri*** ale **SFÂNTULUI GRIGORIE DE NYSSA** (fratele Sfântului Vasile cel Mare) – cea mai importantă exegeză patristică a Fericirilor evanghelice (*Matei* 5, 3-11). Marele teolog şi poet al veacului al IV-lea închină câte un cuvânt de învăţătură fiecăreia dintre cele nouă Fericiri formulate de Iisus în cadrul "Predicii de pe munte" (ultimele două sunt tratate la un loc, cea de a noua – "Fericiţi veţi fi voi când vă vor ocărî şi vă vor prigoni şi vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, minţind din pricina Mea" – fiind doar o precizare a celei de-a opta: "Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate..."). Exegeza, de o deosebită profunzime teologică, se constituie într-un mic tratat de morală şi antropologie mistică, luminând taina prefacerii hristice a omului, temeiurile şi sensurile supreme ale vieţii creştine. Textul este însoţit de o utilă "Schiţă biografică" privitoare la autor şi la epoca sa (veacul de aur al patristicii răsăritene), semnată de traducătorul textului, Pr. **Sandu Gh. Stoian**.

Tot în colecţia "Comorile Pustiei", precedate de un amplu studiu introductiv semnat de traducător (Pr. **Dumitru V. Georgescu**), cele două cărţi ***Despre Botez*** atribuite de tradiţie **SFÂNTULUI VASILE CEL MARE** (vezi Migne, *P. G.*, vol. XXXI, tom. III, 1513-1628) văd pentru prima oară lumina tiparului în limba română, tălmăcite după originalul grecesc, cu indentificarea tuturor citatelor şi aluziilor biblice (fie după versiunea sinodală curentă, fie – pentru anumite locuri din Vechiul Testament – după noua versiune a Î. P. S. Bartolomeu Anania, ce urmează tradiţia *Septugintei*). Autorul faimosului tratat *Despre Duhul Sfânt* şi al Liturghiei care-i poartă numele, considerat părintele instituţional al monahismului creştin (*Regulile mari* şi *Regulile mici*), ne oferă aici una dintre cele mai importante expuneri ale originilor, ritualului şi semnificaţiilor Sfintei Taine a Botezului din perspectiva primelor veacuri creştine, insistând asupra statutului său de "a doua naştere" (în Duhul Sfânt) şi de "poartă a împărăţiei cerurilor", ca şi de condiţie necesară a accesului la toate celelalte Sfinte Taine ale Bisericii dreptmăritoare.

În fine, este iminentă şi apariţia unui alt titlu din colecţia respectivă (nr. 30): ***Sensul desăvârşirii în monahism. Florilegiu duhovnicesc alcătuit de Ignatie Monahul*** (este vorba chiar de coordonatorul colecţiei, vieţuitor la Mănăstirea Antim din Capitală).



Decăderea dogmelor. *Cum au dizolvat evreii cultura europeană* de **ILARIU DOBRIDOR** (iniţial lider al tineretului ţărănist, apoi reprezentant ideologic al direcţiei nelegionare a dreptei româneşti interbelice, pe linia A. C. Cuza – N. Iorga – N. Crainic – I. Antonescu, deţinut politic sub comunişti, asasinat de Securitate spre sfârşitul anilor '60) este o carte provocatoare (în anii '40 a circulat şi o versiune germană), îmbinând adevăruri incomode cu vădite exagerări de epocă, într-un stil polemic şi voit sentenţios, de efervescenţă lirico-filosofică (autorul a fost deopotrivă poet, gazetar şi eseist, cu o bună pregătire filosofică, în care se simte ceva din influenţa naeionesciană, atât de diversă în peisajul intelectual al epocii). În aceste condiţii, scrierea trebuie citită în primul rând ca un document de epocă, chiar dacă unele aspecte semnalate pot fi redescoperite în anumite stări de lucruri actuale (a se vedea cărţile mai recente ale unui Roger Garaudy, sau asprul rechizitoriu împotriva "iudeo-nazismului" semnat de evreul antisionist Israel Shahak, apărute şi-n limba română).

Noua ediţie a cărţii aprigului oltean (pseudonimul Dobridor este tocmai numele satului natal al autorului) a apărut de curând la EDITURA F.R.O.N.D.E. (Alba Iulia-Paris) a D-lui G. Pişcoci-Dănescu (cu o prefaţă a subsemnatului: "Ilariu Dodridor – un autor pentru neliniştea noastră", din păcate reculeasă cu multe greşeli de către editori, ce şi-au extras din ea, în mod cam tendenţios, şi textul de pe coperta finală), sub îngrijirea D-lui **Badea Nicolescu**. Probabil că vom avea prilejul să revenim mai pe larg asupra ei într-unul din numerele următoare.

Răzvan CODRESCU

P. S. După încheierea acestui număr, am aflat de proaspăta apariţie a volumului **Nae Ionescu**, ***Tratat de metafizică*** (Ed. Roza Vânturilor, Bucureşti). Recenzia – în numărul viitor.



preot gheorghe calciu

DEMONIZAREA AMERICII



- urmare din numărul trecut -

A urmat atacul împotriva fostei Iugoslavii, sub pretextul oprimării populației din Kosovo (care urmărea, prin lupte de guerilă, separarea de Serbia). Această opoziție sârbă față de tendința de secesiune kosovistă era, pentru americani, o crimă groaznică, în timp ce acțiunile separatiste făcute de grupuri americane ridicul de mici erau crime împotriva autorității de stat și fuseseră sancționate cu arderea de vii sau cu împușcarea lor!

Nu este nimeni atât de naiv încât să-și închipuie că președintele Clinton a pornit acest război (de fapt *o invazie* fără declarație de război, fără consultarea ONU, fără consultarea Consiliului de Securitate) din vreun motiv umanitar. Dacă ar fi așa, Clinton ar fi trebuit să intervină, în primul rând, în Ruanda, unde, numai în două săptămâni, au fost exterminați opt sute de mii de *Tutsu*, iar câtorva mii de copii, de la sugari până la cei de 13-14 ani, li s-au tăiat ambele mâini, de la coate, pentru a-și aduce mereu aminte că nu au nici un drept! Ca să nu mai vorbim de sutele de mii de *Tutsu* uciși după aceea...

America nu a mișcat un deget, ziarele relatau aceste monstruozități ca pe fapte diverse și senzaționale. Umanismul american dormea. În schimb, împotriva Serbiei, pentru lucruri cu mult mai puțin grave și, de fapt, pe linia antiseparatistă atât de practicată în America, s-a dezlănțuit un război de o cruzime nemaiîntâlnită: un bombardament de luni de zile, țintind toate obiectivele care asigură supraviețuirea populației civile (case, uzinele de apă, de electricitate, podurile, cimitirele, bisericile), încercându-se exterminarea unui popor - vorbesc de popor, nu de conducători - care a rezistat până la sfârșit Germaniei naziste, viteaz și demn, și care, dintre toate națiunile date pradă Rusiei comuniste de către americani și englezi, nu a fost o țară satelită nici a Germaniei, nici a Rusiei Sovietice. S-a uitat acest lucru, și nu fără intenție.

Problema Kosovo se putea rezolva altfel, nu prin exterminarea populației sârbe, nu prin uciderea civililor și chiar a refugiaților kosovari. "Greșelile" americane sunt numeroase și ciudate, cel puțin, în timp ce generalii americani fac declarații pompoase: "*...avem cei mai buni piloți, avem cele mai bune avioane, avem cele mai bune arme, avem cele mai bune...*" Războiul total care se duce, nu împotriva armatei adverse, ci împotriva populației civile (femei, copii, bătrâni, handicapați), este cea mai criminală invenție a secolului nostru, aplicată din plin, în egală măsură, de naziști, de ruși, ca și de americani și aliații lor, în cel de al doilea război mondial; și se aplică astăzi numai de americani și de aliați, pentru că ei sunt singurii care mai invadează astăzi state libere și suverane fără declarație de război.

În 1998, când America a atacat Irakul, bombardarea populației a încetat după trei zile, pentru că musulmanii își sărbătoreau Ramadanul. Firește, ne-am bucurat de acest respect american pentru credința unei populații, deși noi suntem creștini, iar ei musulmani și, după cum știm toți, chiar violent anticreștini. Dacă America respectă credința popoarelor, de ce nu a suspendat bombardamentul asupra Serbiei în timpul Sfintelor Paști? Oare Iisus și jertfa Lui pentru omenire nu meritau, cel puțin, tot atât respect cât Mahomed? Toți capii Bisericilor, începând cu Papa și Patriarhii, împreună cu preoții și credincioșii, s-au rugat de America să suspende bombardamentul măcar pe timpul Săptămânii Patimilor și în cele trei zile de Paști, dar D-l Clinton a refuzat. Ierarhii ortodocși din America au trimis o scrisoare, în acest sens, Casei Albe. Până acum nu s-a primit nici un răspuns. Ca preot ortodox, am trimis și eu o scrisoare Președintelui Clinton la Casa Albă, prin Departamentul de Stat, secția *Human Rights*. Presupun că scrisoarea mea, prin care solicitam încetarea completă a bombardamentului în Serbia pentru cele trei zile ale Sfintelor Paști, așa cum s-a întâmplat de Ramadan în Irak, pentru a nu însângera lumina Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, a ajuns la Casa Albă. Presupun. Nu am primit nici un răspuns, deși, în general, scrisorile trimise Președinției primesc un răspuns. Bombardamentul nu a încetat, după cum știm toți, deși a fost mai puțin intens, conform comunicatului american. Ceea ce înseamnă că nu există *nici un pic de respect pentru creștinătate* în inima tuturor acestor conducători de state "creștine" din lumea "civilizată" europeană!

Am transmis același mesaj ziarului *Washington Post*. Un redactor - o doamnă - de la secția Religie și-a arătat interesul și mi-a promis că va publica scrisoarea mea. Nu a apărut niciodată în ziar. Autocenzura este mai grea decât orice cenzură impusă. Astfel, America, în toată nepăsarea ei, trăiește o tragedie tăcută, un imens ghețar al fricii, care apare numai foarte puțin la suprafață. Dedesubt, spaimele, demonismul lucrează și, din când în când, izbucnesc crime în masă, oribile masacre, sau nenorociri și calamități cum nu au mai fost pe aici.

O dată cu bombardarea Iugoslaviei, o serie lungă de nenorociri s-au abătut asupra Americii, începând cu masacrul de la Școala Colombine din Colorado: un uragan feroce bântuie mai multe state, în principal Oklahoma, care a avut, acum doi ani, o clădire guvernamentală aruncată în aer (unde au murit circa 138 de persoane, adulți și copii), uragan care a făcut pagube de mai multe miliarde și a ucis peste 40 de persoane. Imaginile de la televizor sunt dezolante: un pustiu de dărâmături și de oameni care plâng după cei morți și după tot ce au pierdut; un incendiu distrugător arde mii de hectare de pădure în Florida, ceea ce va afecta climatul, și așa arid, al statului; un vas de turism - de fapt, o amfibie - de pe lacul Hamilton, din statul Arkansas - se scufundă fulgerător, *în mai puțin de trei minute*, și mai multe persoane, peste 10, mor înecate; un autobuz de plăcere se ciocnește de un camion și este azvârlit peste balustrada șoselei, într-un șanț unde circa 20 de persoane mor pe loc, alte vreo șase murind ulterior în spital, iar ceilalți fiind în situație critică. Și înșiruirea ar putea continua...

Unele ziare au făcut o paralelă între ce se întâmplă în Serbia - vorbesc de fiecare "victorie" americană, constând în distrugere de poduri și alte obiective sârbești cu victime omenești - și sancțiunea divină căzută pe cetățenii americani. Astfel, vedem că pentru fiecare grup de iugoslavi uciși în bombardament au pierit un număr aproape egal de americani în calamități naturale, accidente și ucideri în masă. De altfel, cel mai mare număr de morți prin bombardament au fost victimele din rândul sărmanilor refugiați din Kosovo, uciși de cei mai buni piloți din lume, piloții americani! Imediat după bombardarea Ambasadei chineze, un oficial al Pentagonului a apărut la televizor și a precizat că nu vor înceta războiul din Serbia, pentru că nu au nici un motiv (aceleași cuvinte: avem cei mai buni piloți din lume, cele mai bune avioane, cele mai bine ghidate bombe etc.). În afară de victimele celor două mari bombardamente din Kosovo, doar la bombardarea Belgradului din 1 mai au mai murit un număr de 40 persoane (sârbi). În rest, numărul victimelor au fost, la fiecare în parte, mai mic decât numărul celor din Colorado, Arkansas, Oklahoma, lacul Hamilton sau autobuzul din New Orleans... Trezește-te, America!

Trecând în revistă toate aceste date și reflexul lor paralel, ca sancțiune divină, ne întrebăm care este substratul real al celor întâmplate în fosta Iugoslavie? Motivația umanistă nici nu poate intra în discuție. Cazuri de persecuție a unor minorități de către o majoritate, și invers, sunt nenumărate, iar Americii nu-i pasă. Îi pasă cetățeanului de rând, care se înduioșează de orice nenorocire, dar, în nici un caz, oficialilor. Rush Limbaught, un comentator de radio de dreapta, adică tradiționalist, atrăgea atenția ascultătorilor, încă de la începutul războiului, că această acțiune, în care America târăște, pentru compromitere, întreaga Europă, este consecința unui *establishment* - un fel de guvern ascuns care decide acțiunile internaționale și care testează poziția lumii civilizate prin acest război. Dacă omenirea va ceda, ei vor merge înainte, împărțind lumea, desființând granițe, dând părți din corpul țărilor unor vecini, pentru a amesteca națiunile, a ridica minoritățile împotriva majorităților și invers, fapt care va ușura enorm guvernarea lumii prin acest *establishment* internațional.

Rusia a căzut la examen. S-a dovedit slabă, fără putere de decizie, conștientă că o angajare în război înseamnă sinucidere; China s-a dovedit și ea slabă, în ciuda demonstrațiilor de stradă care au durat zile în șir după bombardarea Ambasadei din Belgrad. În momentul de față, China comunistă nu urmărește decât obținerea unor avantaje comerciale, ceea ce nu înseamnă că, pe linia unei viclenii orientale, ea nu urmărește să câștige timp, bani și bunăstare, pentru a ataca mai târziu, cu mai mulți sorți de izbândă, mai ales acum, când a văzut neputința NATO de a rezolva o problemă de dimensiuni ridicole din Europa... **(va urma)**

Editura PUNCTE CARDINALE
B.R.D. Sucursala SIBIU
Cont nr. 251100996517509

Gabriel CONSTANTINESCU (director),
Răzvan CODRESCU (redactor şef),
Demostene ANDRONESCU (redactor şef-adjunct),
Ligia BANEA (secretar de redacţie), Marcel PETRIŞOR, Florea TIBERIAN
Adresa Redacţiei: 2400 SIBIU - Calea Dumbrăvii 109, tel. 069/422536

Tehnoredactare computerizată
"PUNCTE CARDINALE"
Masib S.R.L
Printing Company